

Företagandet i Stockholms stad

Anställda och arbetsställen 2010–2017

Företagandet i Stockholms stad

Anställda och arbetsställen 2010–2017

Beställare: Invest Stockholm och Arbetsmarknadsförvaltningen, Stockholms stad

Rapporten är framtagen av Sweco, 2018

Foto framsida: Yanan Li

Foto sid 8: Yanan Li

Foto sid 27: Yanan Li

Foto sid 33: Tove Freij

Foto sid 39: Henrik Trygg

Foto sid 43: Yanan Li

Innehåll

Inledning	4
Läsanvisning	5
Metod	6
Företagandet i Stockholms stad	9
Företagandet i stadsdelsområdena	16
Ytterstadens företagsstruktur	28
Vad säger företagen?	34
Sammanfattande analys	40
Särskild studie av Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta	44
Appendix	46

Inledning

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska samverka för att säkerställa ökat företagande, fler arbetsplatser och goda förutsättningar för näringslivet i Stockholm. Som en del i detta arbete har berörda nämnder och bolag ett specifikt uppdrag att kartlägga möjligheterna för ökad tillväxt inom respektive stadsdels geografiska område genom en lokal näringslivsanalys. Rubricerad tillväxtanalys svarar upp mot dessa av kommunfullmäktige beslutade uppdrag. Utifrån denna analys ska lokala handlingsplaner tas fram för utveckling av områden där stadens nämnder och bolagsstyrelser kan göra mest nytta och ge störst positiv effekt för företagandet i Stockholm.

Rapportens slutsatser i korthet

100 000 fler jobb i staden sedan 2010

Mellan år 2010–2017 har antalet arbetsställen ökat med 31 procent i staden som helhet. Tillväxten av arbetsställen har dessutom varit relativt jämt spridd över stadens olika stadsdelsområden. Vad gäller tillväxten av antalet anställda ser bilden något annorlunda ut. Framförallt är det innerstaden som har stått för den starka tillväxten medan många stadsdelsområden i ytterstaden släpar efter. Hässelby-Vällingby har haft en negativ tillväxt på sju procent mellan 2010–2017. Kungsholmen och Skärholmen har haft den kraftigaste tillväxten av antal anställda, omkring 30 procent. Sammantaget ökade antalet anställda med omkring 100 000 personer mellan perioden 2010–2017.

Företagsområden och verksamhetsområden viktiga för jobben i ytterstaden

Analysen av ytterstadens företagsstruktur visar att de etablerade företagsområdena och verksamhetsområdena är viktiga noder för jobben i ytterstaden. Även centrumnoder längs tunnelbanelinjen har många anställda. I ytterstaden är det i princip endast Kista som har en mycket hög andel anställda inom kunskapsintensiva branscher. I Kista finns det vissa lokala områden där uppemot 90 procent av de anställda återfinns inom kunskapsintensiva företag. Inga andra områden i ytterstaden har en sådan hög koncentration av kunskapsintensiva företag.

Alla stadsdelar behöver inte ha allt – men detta förutsätter god näbarhet

Analysen över stadens branschstruktur visar att Stockholms stad har en kompletterande arbetsmarknad. Olika stadsdelar har sina egna profilmärningar som växer. I innerstaden och Kista finns kunskapsintensiva näringar och i vissa delar av ytterstaden finns verksamhetsområden med näringar inom tex bygg, handel och logistik. Eftersom pendlingsförutsättningarna i länet är goda är människor villiga att pendla mellan jobb och arbete. Detta talar för att alla stadsdelar inte behöver ha en komplett arbetsmarknad. Snarare är det mixen tillsammans, där flera mer eller mindre specialiserade stadsdelar utgör en diversifierad stad. Detta förutsätter i sin tur fortsatta investeringar i infrastruktur och hållbart resande för att smidigt underlätta pendling och stärka matchningen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Finns möjligheten att pendla till olika typer av jobb minskar behovet av en komplett arbetsmarknad i stadsdelarna.

Så kan näringslivet stärkas

Analysen visar att Stockholms stad har ett starkt näringsliv som attraherar många företag. Samtidigt visar intervjuerna med företagen att det finns ett antal utmaningar som kan hämma tillväxten. Följande områden ser Sweco som viktiga för näringslivsarbetet i staden framöver:

- Förbättra tillgången till ändamålsenliga lokaler till en rimlig kostnad
- Underlätta rekrytering
- Öka tryggheten och säkerheten i verksamhetsområdena och vissa företagsområden, tex Kista
- Förbättra dialogen mellan staden och företagen

Läsanvisning

Rapporten företagandet i Stockholms stad innehåller analyser kopplat till näringsliv, arbetsmarknad och stadsutveckling. I tabellen nedan framgår vilka sidor som riktar sig till dig beroende på vad du arbetar med eller är intresserad av.

För dig som arbetar med arbetsmarknadsrelaterade frågor:

Utvecklingen av anställda och arbetsställen i staden	s. 9-15
Utvecklingen av anställda och arbetsställen i stadsdelsområdena	s. 16-22
Vakanser i stadsdelsområdena	s. 23
Profilnäringar i stadsdelsområdena	s. 24-26
Ytterstadens företagsstruktur	s. 28-32
Företagens syn på rekrytering, kompetensförsörjning och kanaler för rekrytering	s. 36

För dig som arbetar med stadsutveckling och strategi:

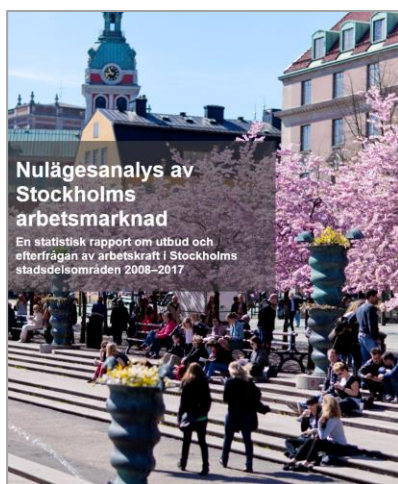
Vakanser i stadsdelsområdena	s. 23
Profilnäringar i stadsdelsområdena	s. 24-26
Ytterstadens företagsstruktur	s. 28-32
Blandområden i ytterstaden (områden med starkt näringsliv och boendeprägel)	s. 31-32
Företagens preferenser för lokalisering	s. 34-35
Vad kan göras bättre enligt företagen? (kontakt med staden, attraktivitet m.m)	s. 37

För dig som arbetar med lokalt utvecklingsarbete

Utvecklingen av anställda och arbetsställen i stadsdelsområdena	s. 16-22
Vakanser i stadsdelsområdena	s. 23
Profilnäringar i stadsdelsområdena	s. 24-26
Vad kan göras bättre enligt företagen? (kontakt med staden, attraktivitet m.m)	s. 37
Tillväxtlistorna: De fem största arbetsgivarna i respektive stadsdelsområde	s.51-68

Vill du veta mer?

För dig som vill veta mer om arbetsmarknaden och företagandet i Stockholms stad finns ytterligare två kunskapsunderlag framtagna under 2018:

Rapporten: Nulägesanalys av Stockholms arbetsmarknad 2008–2017

Rapporten är en statistisk analys av utbud och efterfrågan av arbetskraft i Stockholms stadsdelsområden. I rapporten kan du bland annat få fördjupad kunskap om sysselsättningsutveckling, pendlingsmönster, matchningsindikatorer samt en analys av de kulturella och kreativa näringarna.

Faktablad för samtliga stadsdelsområden

Faktablad har tagits fram för samtliga stadsdelsområden. I dessa kan du bland annat få information om utvecklingen över tid för anställda och arbetsställen, stadsdelsområdenas profilnäringar och de snabbast växande branscherna. Dessutom presenteras ett antal statistiska nyckeltal såsom vakansgrad, förvärvsfrekvens, matchningsgrad m.m.

Metod

Denna rapport baseras till största delen på statistik från SCB:s Företagsdatabas. Utifrån den databasen är det möjligt att studera statistik på detaljerad områdesnivå om bland annat anställda, arbetsställen, arbetsplatser, ägandeform och näringsgren för verksamheter belägna i Stockholms stad. För att få en fördjupad kunskap om företagandet i staden har även intervjuer med företag genomförts. Därtill har ett antal kartor tagits fram som belyser företagsstrukturen i ytterstaden.

Företagsdatabasen

Alla resultat i rapporten hämtas från SCB:s register Företagsdatabasen (FDB). Endast aktiva företag inkluderas, vilket innebär att det är momsregistrerat, arbetsgivarregistrerat eller innehar F-skattsedel hos Skatteverket. För att klassificeras som aktivt ska företaget vidare ha en omsättning på minst 300 000 kr per år. Urvalet i denna studie är avgränsat till företag/myndigheter/organisationer som är verksamma i Stockholms stad, vilket innebär att det har minst ett arbetsställe i kommunen. Med arbetsställe avses varje adress, fastighet eller grupp av fastigheter där ett företag/myndighet/organisation bedriver verksamhet.

I vissa delar av rapporten redovisas antal anställda på företagsnivå. I de uppgifter gällande antal anställda som SCB tillhandahåller är de exakta värdena avrundade i sekretessyfte och därmed ungefärliga. Asymptotiskt summerar dock antalet anställda till de korrekta värdena.

Vissa kvalitetsbrister finns i Företagsdatabasen vad gäller arbetsställets geografiska belägenheter, såsom felaktiga områdesklassificeringar och belägenhetsadresser. Ungefär 5–10 procent av samtliga arbetsställen saknar varje år exakt information om belägenhet i Företagsdatabasen, vilket innebär att dessa arbetsställen (och arbetsgivare) inte kan platsbestämmas på en mer detaljerad nivå än att de bedriver verksamhet inom Stockholm stads gränser¹. Sweco har i den utsträckning det är möjligt försökt rätta upp fel i samband med analysarbete. Brister i registret från SCB utgör dock i viss mån en osäkerhetsfaktor, exempelvis när resultat för analyser över tid studeras.

Utöver detta är det värt att notera att ungefär 2500 personer varje år är anställda av Stockholms stad och tillhör kategorin "Rörlig Arbetskraft" i Företagsdatabasen. Dessa personer har endast ett fiktivt arbetsställe knutet till sig, och kan av denna anledning inte platsbestämmas. I resultaten i efterföljande avsnitt ingår dessa personer i gruppen "Uppgift saknas".

För ytterligare detaljer gällande företagsdatabasen hänvisas till SCB (www.scb.se).

Målgrupp och jämförelser över tid

I statistiken i denna rapport är samtliga anställda personer i stadens dagbefolkning oavsett ålder representerade, detta då ingen information om den förvärvsarbetande individen (såsom kön, ålder, etc) finns att tillgå i Företagsdatabasen.

I rapporten används termen 'Arbetsgivare' för att definiera en enhet som utgörs av ett organisationsnummer, d.v.s. företag, myndighet eller annan organisation. En arbetsgivare kan ha flera arbetsställen inom staden eller inom ett stadsdelsområde.

På uppdrag av Stockholms stad administrerar Sweco historiska kvartalsdata från Företagsdatabasen. I denna studie jämförs statistik från Företagsdatabasen över tid, och det tredje kvartalet för respektive

¹ För att kunna säkerställa att ett arbetsställe befinner sig i ett stadsdelsområde, krävs både församlingskod och NYKO-4 kod.

år har använts som referensperiod för jämförelser över tid. Anledningen till detta är att SCB historiskt sett har gjort många uppdateringar i registret till och med kvartal 2 varje år.

Koncerner

I Företagsdatabasen finns ingen identitet för företagskoncerner. Det innebär att koncerner som är uppbyggt av flera bolag med olika organisationsnummer representeras av varje bolag och inte koncernen som helhet.

Kartanalyser för ytterstaden

För att belysa företagsstrukturen i ytterstaden har ett antal kartor tagits fram utifrån statistik från företagsdatabasen. Kartorna visar företagsstrukturen på basområdesnivå, det vill säga den lägsta geografiska nivån för statistik i Stockholms stad. För att belysa hur det ser ut i ytterstaden har de tre stadsdelsområdena i innerstaden (Östermalm, Norrmalm, Kungsholmen och Södermalm) uteslutits i analysen. Hägersten-Liljeholmen har uteslutits på grund av kvalitetsbrister i statistikunderlaget. Ett stort antal företag i Hägersten-Liljeholmen saknade koppling till ett basområde, och det gick därför inte att göra analyser för det området på basområdesnivå.

I vissa av kartorna är områden markerade som *hotspots* och *coldspots*. Med hotspots avses de 10 procent högsta basområdena, dvs områden som ligger i topp. Med coldspots avses de 10 procent lägsta basområdena, dvs områden som ligger lägst.

Intervjuer med företag

Som ett komplement till statistiken har en fördjupande intervjustudie med ett antal företag genomförts. Syftet med intervjustudien är att den ska ge kunskap om hur det fungerar att driva företag i staden och vilka insatser staden kan göra för att underlätta företagandet. För att hitta företag att intervjua har stadsdelsförvaltningarna bidragit med förslag på företag. Utöver detta har företagsdatabasen använts för att identifiera tillväxtföretag. Principen med urvalet har varit att identifiera företag som antingen har växt mycket i antal anställda eller företag som är viktiga för stadsdelsområdet av andra orsaker. Utöver detta har även representanten för Kista Business Network intervjuats.

Sammantaget har tio intervjuer genomförts med företag från olika stadsdelsområden. I vissa stadsdelsområden har det varit svårt att få tag på företag som velat ställa upp på intervjuer. Många små och medelstora företag har ont om tid och är därför en svår målgrupp att nå ut till. Eftersom intervjuerna är få till antalet och företagen representerar en stor spridning vad gäller branschtillhörighet, bör svaren endast ses som exempel på hur det är att vara företagare i staden, snarare än en representativ bild för företagandet i stort.

Majoriteten av intervjuerna har genomförts på plats hos företagen och några intervjuer är gjorda över telefon. Intervjufrågorna har varit semi-strukturerade och har bland annat handlat om hur det fungerar att driva företag i stadsdelen – vad fungerar bra och vad skulle kunna bli bättre? Nedan presenteras ett urval av de frågor som ställdes under intervjun:

- Hur fungerar det att driva företaget i stadsdelen?
- Vad är utmaningarna med företagets lokalisering?
- Vad är fördelarna med företagets lokalisering?
- Hur ser era framtidsplaner ut?
- Vad behöver ni från staden (eller andra aktörer) för att kunna växa?
- Hur väl fungerar tillgången till personal? Vilka rekryteringsvägar används?

Företagandet i Stockholms stad

I detta kapitel presenteras statistik om näringslivet för staden som helhet. Syftet är att se hur utvecklingen har sett ut mellan åren 2010–2017, både vad gäller arbetsställen och anställda. Även vissa analyser av branschstruktur och ägarkategorier presenteras.

Många små arbetsställen i staden

Tabell 1 nedan visar antal arbetsställen och anställda totalt i Stockholms stad 2017, uppdelat på storleken på arbetsstället. Totalt sett fanns ungefär 83 000 verksamma arbetsställen registrerade i Stockholms stad. Vid dessa arbetsställen var totalt 684 000 personer anställda², vilket ger ett genomsnitt på 12 personer per arbetsställe³. Nästan en tredjedel av samtliga verksamma arbetsställen hade inga anställda. Nästan hälften, 45 procent, av samtliga arbetsställen i staden var i storlekklassen 1–4 anställda. På dessa arbetsställen var sammanlagt 64 000 personer anställda, vilket ger ett genomsnitt på knappt 2 anställda per arbetsställe.

I Stockholm finns 41 arbetsställen med fler än 1 000 anställda vilket endast motsvarar 0,05 procent av stadens arbetsställen. I genomsnitt var detta 1 960 anställda per arbetsställe. Intressant är också att antalet anställda på de allra största arbetsställena är fler än antalet anställda på de allra minsta arbetsställena tillsammans. 80 367 personer (11,7 %) är anställda vid ett arbetsställe med fler än 1 000 anställda jämfört med 63 629 anställda (9,3 %) på arbetsställen med 1–4 anställda totalt.

Tabell 1 Antal och andel arbetsställen samt genomsnittligt antal anställda fördelat efter storlek på arbetsstället i Stockholms stad, kvartal 3 2017

	Arbetsställen		Anställda		Genomsnittligt antal anställda
	Antal	%	Antal	%	
Storlek på arbetsställe					
0 Anställda	25 917	31,2 %	0	0,0%	
1-4 Anställda	37 231	44,9 %	63 629	9,3%	1,7
5-9 Anställda	8 181	9,9 %	54 480	8,0%	6,7
10-19 Anställda	5 659	6,8 %	76 482	11,2%	13,5
20-49 Anställda	3 717	4,5 %	111 439	16,3%	30,0
50-99 Anställda	1 295	1,6 %	91 590	13,4%	70,7
100-199 Anställda	586	0,7 %	80 507	11,8%	137,4
200-499 Anställda	283	0,3 %	85 846	12,5%	303,3
500-999 Anställda	58	0,1 %	39 771	5,8%	685,7
1000- Anställda	41	0,0 %	80 367	11,7%	1 960,2
Totalt	82 968	100,0 %	684 111	100,0%	12,0

² Anställda i alla åldrar.

³ Här exkluderas arbetsställen med 0 anställda. Om dessa arbetsställen inkluderas är genomsnittet 8,2 anställda per arbetsställe.

De största arbetsgivarna står för en fjärdedel av jobben

Då antal anställda per organisationsnummer studeras istället för per arbetsställe framträder en mer tydlig bild av att en stor del av stadens anställda är koncentrerade till ett fåtal arbetsgivare, vilket visas i Tabell 2. I genomsnitt arbetar knappt 3 200 personer för var och en av Stockholms 55 största företag. Knappt 26 000 företag i staden har inga anställda, vilket motsvarar en tredjedel av samtliga företag. De flesta företag har mellan 1–4 anställda, medan endast en procent har fler än 100 anställda. Stockholms stad är den i särklass största arbetsgivaren i staden.

Tabell 2 Antal och andel arbetsgivare samt genomsnittligt antal anställda fördelat efter storlek på arbetsgivare i Stockholms stad, kvartal 3 2017

Storlek på arbetsgivare	Arbetsgivare		Anställda		Genomsnittligt antal anställda
	Antal	%	Antal	%	
0 Anställda	25 914	33,4 %	0	0,0 %	
1-4 Anställda	35 846	46,2 %	60 594	8,9 %	1,7
5-9 Anställda	6 739	8,7 %	44 868	6,6 %	6,7
10-19 Anställda	4 319	5,6 %	58 411	8,5 %	13,5
20-49 Anställda	2 889	3,7 %	87 536	12,8 %	30,3
50-99 Anställda	978	1,3 %	68 822	10,1 %	70,4
100-199 Anställda	491	0,6 %	67 836	9,9 %	138,2
200-499 Anställda	269	0,3 %	80 158	11,7 %	298,0
500-999 Anställda	59	0,1 %	41 213	6,0 %	698,5
1000- Anställda	55	0,1 %	174 673	25,5 %	3 175,9
Totalt	77 559	100,0 %	684 111	100,0 %	13,2

En femtedel arbetar för en offentlig arbetsgivare

I Tabell 3 nedan visas antal verksamma arbetsställen, arbetsgivare och antal anställda år 2017 fördelat efter ägarkategori. Vad som blir tydligt i denna tabell är hur ägarstrukturen ser ut för de arbetsställen och arbetsgivare som finns i Stockholm. Arbetsgivare som ägs av antingen kommun, stat eller landsting utgör tillsammans knappt 1 procent av samtliga arbetsgivare och 3,5 procent av stadens arbetsställen. Sett till antal anställda är bilden en annan – de offentliga arbetsgivarna står för en femtedel av samtliga arbetstillfällen. De utländska företagen står för ca 20 procent av stadens arbetstillfällen, medan svenska privata företag står för resterande 60 procent.

Vad som kan ses i Tabell 18 i appendix är att de privata bolagen till större del än övriga ägarkategorier är små arbetsgivare, t.ex. ekonomiska föreningar, ideella föreningar, bostadsrättsföreningar och fysiska personer. Privata aktieföretag är den ägarkategori som står för de allra flesta arbetstillfällena – ungefär 50 procent av samtliga anställda i Stockholm jobbar på ett privat aktieföretag.

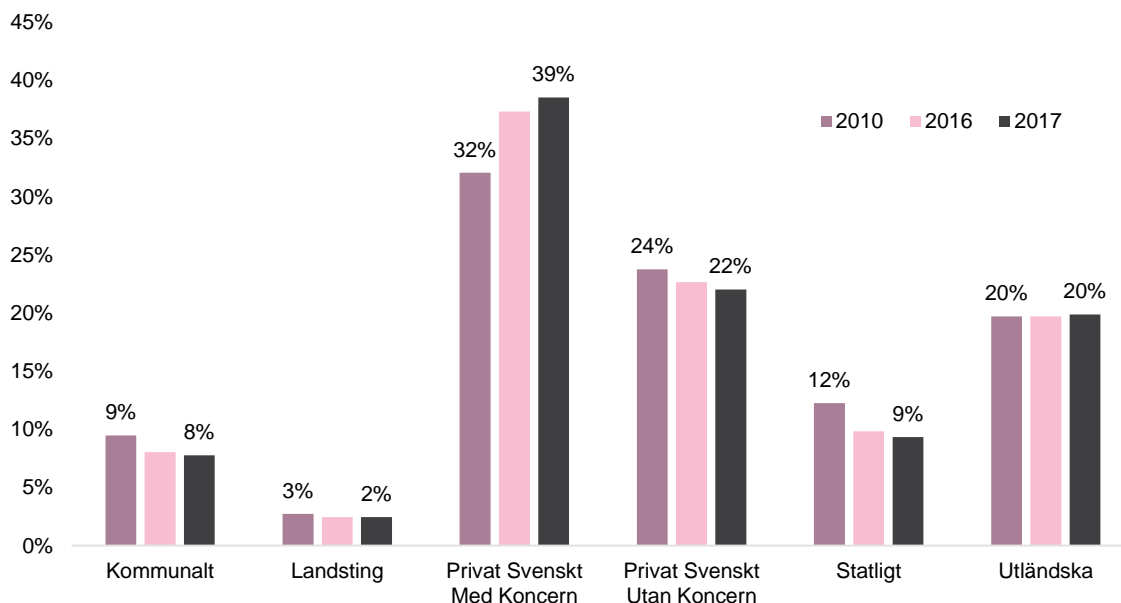
Tabell 3 Antal och andel arbetsställen, arbetsgivare och anställda fördelat efter ägarkategori, kvartal 3 2017

Ägarkategori	Arbetsställen		Arbetsgivare		Anställda	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Kommunalt	1 770	2,1 %	96	0,1 %	53 152	7,8 %
Landsting	220	0,3 %	25	0,0 %	16 732	2,4 %
Privat Svenskt Med Koncern	17 417	21,0 %	15 656	20,2 %	263 697	38,5 %
Privat Svenskt Utan Koncern	57 338	69,1 %	57 009	73,5 %	150 613	22,0 %
Statligt	745	0,9 %	477	0,6 %	63 915	9,3 %
Utländska	5 478	6,6 %	4 296	5,5 %	136 002	19,9 %
Totalt	82 968	100,0 %	77 559	100,0 %	684 111	100,0 %

Utveckling 2010–2017

Figur 1 visar den procentuella fördelningen av antal anställda totalt i Stockholm det tredje kvartalet 2010, 2016 och 2017 uppdelat på de sex ägarkategorier som finns tillgängliga i Företagsdatabasen. Ägarkategorierna summerar till 100 procent inom respektive år. Det framkommer att andelen anställda hos offentliga arbetsgivare har minskat med 4 procentenheter under perioden 2010 till 2017 samt att andelen anställda på privata företag har sett en motsvarande ökning. Bland de privata företagen är det de svenskägda företagen med koncern som anställer en allt större andel av stadens arbetskraft. År 2017 var en femtedel av alla arbetsgivare utländska företag, vilket var en lika stor andel som 2010.

Figur 1 Procentuell fördelning av antal anställda i Stockholm efter ägarkategori, kvartal 3 år 2010, 2016 och 2017

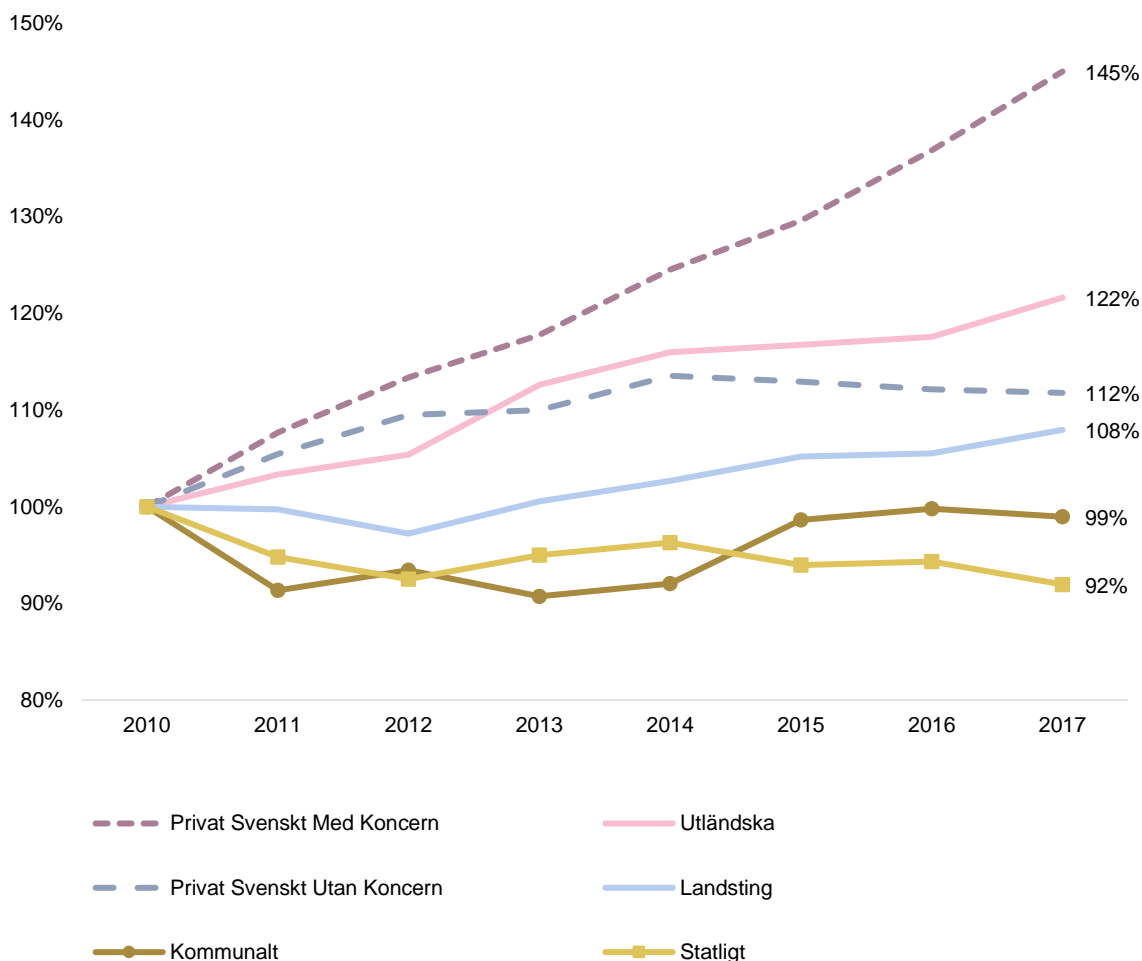

Totalt sett ökade antalet anställda i staden mellan dessa sju år från 567 000 anställda år 2010 till 684 000 år 2017; en ökning på 100 000 personer vilket motsvarade 21 procent. Denna ökning beror delvis på en starkt växande befolkning i Stockholmsregionen under dessa år vilket har lett till fler arbetsställen och arbetstillfällen. Under perioden har det även skett en ökning av andelen av befolkningen som förvärvsarbetar⁴.

Sysselsättningstillväxt för ägarkategorierna

I linje med att de svenskägda privata företagen med koncern anställer en allt högre andel av stadens arbetskraft har denna ägarkategori även följt en kraftig tillväxt. I Figur 2 nedan visas att antalet anställda inom de svenskägda bolagen med koncern ökat med 45 procent från referensåret⁵ år 2010 till år 2017. Motsvarande siffra för utländska företag och privata svenska företag utan koncern var 22 respektive 12 procent. Vad gäller offentligt ägda arbetsgivare, var förändringarna över tid mindre – antal anställda inom landstingen ökade med 8 procent, antal kommunalt anställda var ungefär detsamma och antalet statligt anställda minskade med 8 procent.

Figur 2 Procentuell tillväxt av antal anställda per ägarkategori, kvartal 3 2010-2017

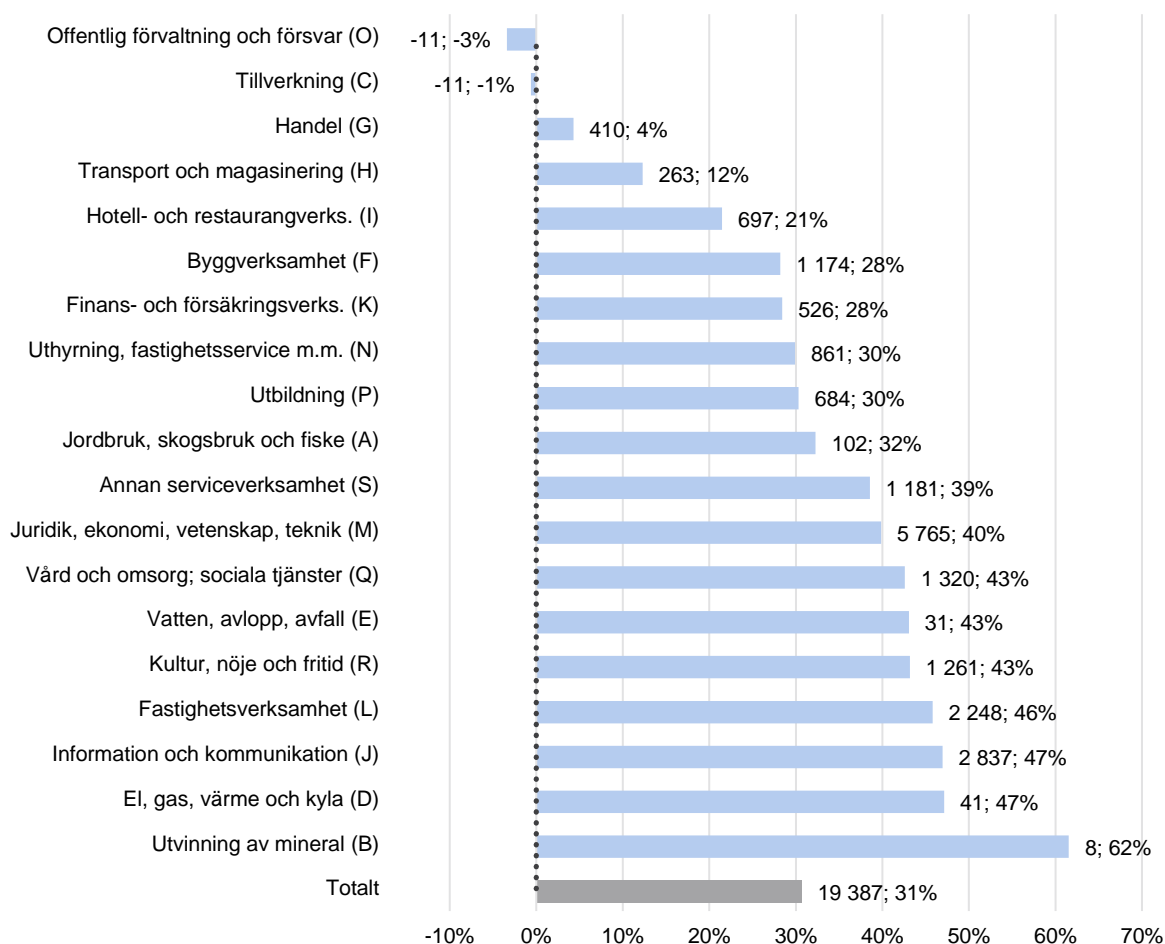
⁴ I Swecos Nulägesanalys av Stockholms arbetsmarknad analyseras sysselsättningstillväxten i Stockholms stad mer utförligt.

⁵ I figuren är 2010 referensår, vilket innebär att tidsserierna utgår från värdet 100 % detta år.

Branschvis utveckling

I Figur 3 nedan visas förändringen av antal arbetsställen totalt i Stockholm mellan åren 2010 och 2017 uppdelat per bransch⁶. Staplarna visar den procentuella förändringen, i etiketten visas även förändringen sett till antalet arbetsställen. Totalt sett har antalet arbetsställen ökat med 31 procent eller drygt 19 000 arbetsställen och ökningen har skett för så gott som samtliga branscher under perioden. Undantagen är branscherna "Offentlig förvaltning och försvar samt socialförsäkring" samt "Tillverkning", där antalet arbetsställen har minskat med 3 respektive 1 procent, vilket dock endast utgjorde 11 arbetsställen inom respektive bransch. Störst har den procentuella ökningen i antal arbetsställen varit i de mycket små branscherna "Utvinning av material" och "Försörjning av el, gas, värme och kyla", ökningarna utgjorde dock endast 8 respektive 41 arbetsställen. Även i större branscher som "Information och kommunikation" samt "Fastighetsverksamhet" ökade antalet arbetsställen totalt med över 45 procent.

Figur 3 Förändring av arbetsställen (antal och procent) i Stockholm efter bransch, 2010–2017.

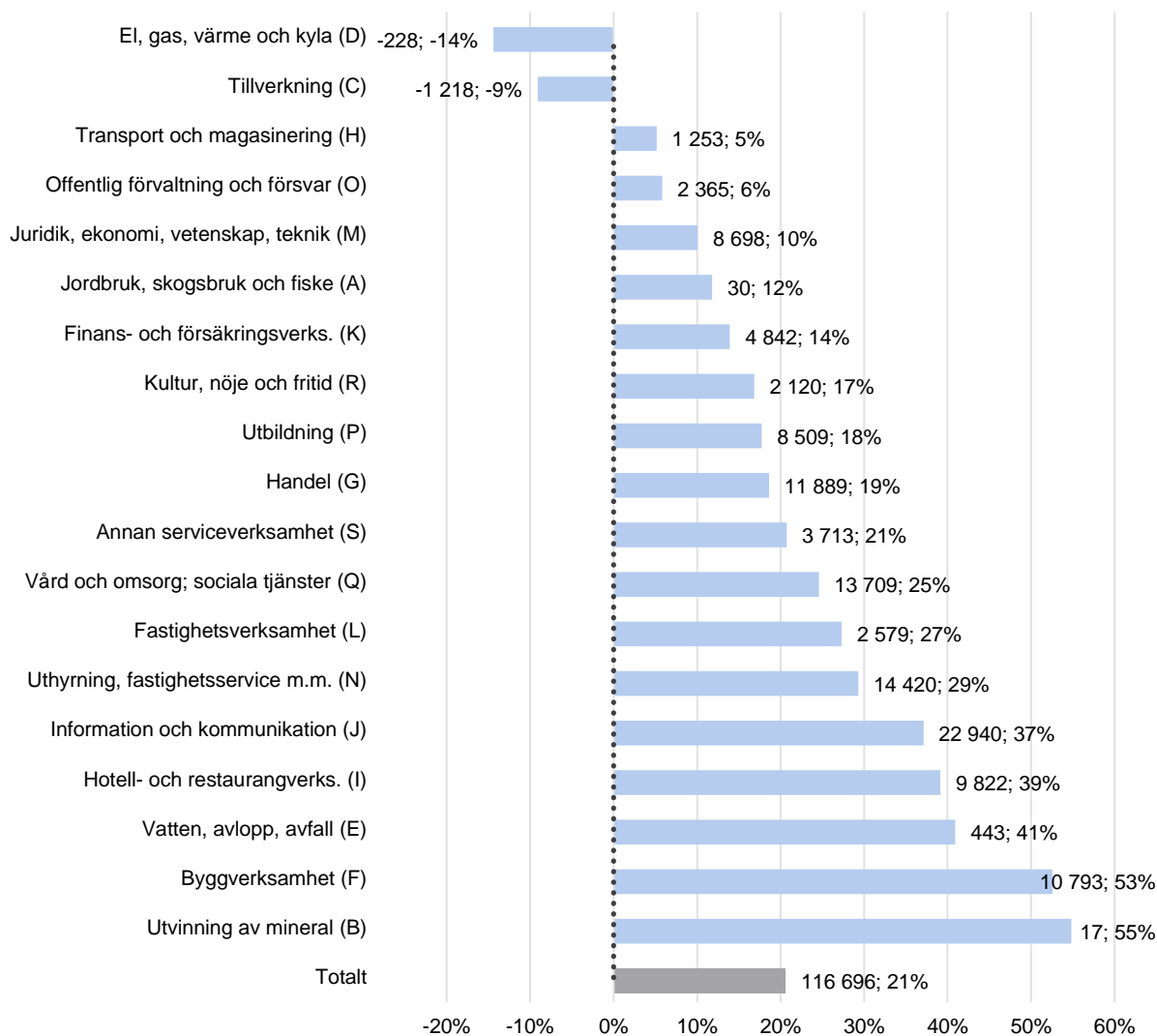

I Figur 4 visas tillväxten per bransch 2010–2017 sett till antalet anställda. Bortsett från den mycket lilla branschen "Utvinning av mineral", har "Byggverksamhet" haft den kraftigaste tillväxten – det tredje

⁶ I Figur 3 och Figur 4 presenteras statistik för SNI (svensk näringsgrensindelning) på avdelningsnivå. Totalt finns 22 branscher på avdelningsnivå och anges med en bokstavsbezeichnung. Då branschnamnen i figurerna har förkortats anges även bokstavsbezeichnung. Se www.sni2007.scb.se/ för komplett information om branschindelningar. I båda dessa figurer motsvarar ett värde på 0 procent ett oförändrat antal från 2010 till 2017. Kategorierna 'Utländska ambassader', 'Förvärvsarbete i hushåll' samt 'Bransch saknas' har exkluderats i figurerna.

kvartalet 2017 var 53 procent fler anställda av arbetsgivare inom denna bransch jämfört med 2010, vilket motsvarade en ökning på knappt 11 000 anställda. Företag inom branscherna "El, gas, värme och kyla" och "Tillverkning" var de enda som från 2010 till 2017 minskade sett till antal anställda.

Figur 4 Förändring av anställda (antal och procent) i Stockholm efter bransch, 2010–2017

I Tabell 4 nedan redovisas en översikt för de 10 detaljerade branscherna⁷ med den största tillväxten av antal anställda. Branschen med störst tillväxt under perioden 2010–2017 var "Dataprogrammering, datakonsultverksamhet o.d.", där en förklarande faktor är att Ericsson AB år 2017 med knappt 10 000 anställda har omklassificerats till denna bransch. Branschen har dock följt en stark tillväxt även utan tillkomsten av Ericsson. "Arbetsförmedling, bemanning och andra personalrelaterade tjänster" har haft den näst starkaste tillväxten och ökat med närmare 12 000 anställda.

Därtill syns effekterna av byggrelaterade verksamheters tillväxt i staden genom branscherna "Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet", "Byggande av hus" och "Specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet", som samtliga har ökat antalet anställda kraftigt.

⁷ Tvåsiffrig SNI-kod (Huvudgrupp). Totalt finns 90 branscher på denna nivå. Se www.sni2007.scb.se/ för komplett information om alla branschindelningar.

Tabell 4 De 10 detaljerade branscherna med den största tillväxten av antal anställda i Stockholm, 2010–2017

Förändring 2010–2017

	Antal	%
Dataprogrammering, datakonsultverksamhet o.d.*	20 779	71 %
Arbetsförmedling, bemanning och andra personalrelaterade tjänster	11 837	62 %
Utbildning	8 509	18 %
Restaurang-, catering och barverksamhet	8 188	41 %
Öppna sociala insatser	6 894	35 %
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet; teknisk provning och analys	6 539	51 %
Byggande av hus	5 906	117 %
Detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar	5 823	21 %
Parti- och provisionshandel utom med motorfordon	5 301	16 %
Specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet	4 607	33 %

*Ericsson AB har år 2017 omklassificerats från branschen "Tillverkning av datorer, elektronikvaror och optik" till "Dataprogrammering, datakonsultverksamhet o.d.", vilket berör knappt 10 000 anställda i Stockholm.

Företagandet i stadsdelsområdena

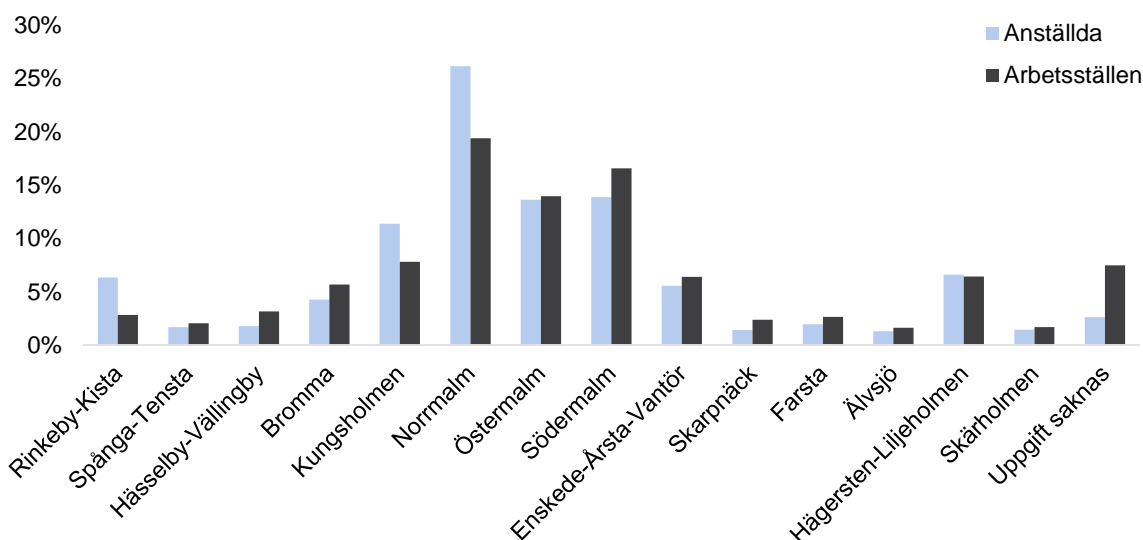
I detta kapitel studeras företagandet för Stockholms stads samtliga stadsdelsområden. Vilka stadsdelsområden har en positiv utveckling och i vilka stadsdelsområden har anställda och arbetsställen minskat? I detta kapitel presenteras även en analys av stadsdelsområdenas profilmärningar, det vill säga näringar som bör vara i fokus för stadsdelsområdenas tillväxtarbete.

Var finns jobben?

I staden finns 83 000 arbetsställen och 684 000 anställda år 2017. Av samtliga anställda arbetade drygt en fjärdedel på ett arbetsställe på Norrmalm vilket var den klart högsta andelen av samtliga områden. På Södermalm och Östermalm arbetar 14 procent, följt av 11 procent på Kungsholmen. I Västerort arbetade flest personer på ett arbetsställe i Rinkeby-Kista (6 procent) och för Söderort i stadsdelsområdet Hägersten-Liljeholmen (7 procent).

Totalt fanns cirka 60 procent av stadens arbetsställen i ett område i inre staden 2017, vilket kan ses i Figur 5 nedan. Flest arbetsställen utanför tullarna finns i Bromma, Enskede-Årsta-Vantör samt Hägersten-Liljeholmen (6 % vardera). Lokaliseringen för cirka 6 000 arbetsställen och 18 000 anställda kunde inte bestämmas, vilket representeras av gruppen "Uppgift saknas" nedan. Se Tabell i appendix för statistik över antal anställda och arbetsställen till Figur 5.

Figur 5 Procentuell fördelning av antal anställda och arbetsställen efter stadsdelsområde, kvartal 3 2017.

Storleken på arbetsställen varierar kraftigt mellan områden

I Tabell 5 nedan visas en procentuell fördelning av anställda efter total storlek på arbetsstället och stadsdelsområde. Det finns en stor spridning mellan stadsdelsområden vad gäller storleken på arbetsställen. I Rinkeby-Kista jobbar cirka en tredjedel av samtliga anställda på ett arbetsställe med fler än 1000 anställda och närmare hälften på ett arbetsställe med fler än 200 anställda. Detta kan jämföras med att sju stadsdelsområden inte har ett enda arbetsställe med 1000 anställda eller fler. Dessa områden ligger i samtliga fall i yttre delarna av staden. I inre staden arbetar mellan 8 och 19 procent av samtliga anställda på de allra största arbetsställena. Kungsholmen utmärker sig på så sätt att hela 62 procent av de som jobbar där, gör så på ett arbetsställe med fler än 100 personer. I söderort är koncentrationen av stora arbetsställen störst i Hägersten-Liljeholmen.

Den högsta koncentrationen av små arbetsställen finns i Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Skärholmen. Ungefär två tredjedelar av samtliga anställda i dessa områden arbetar på arbetsställen med färre än 50 anställda.

Tabell 5 Procentuell fördelning av antal anställda efter total storlek på arbetsstället och stadsdelsområde

Område	Antal anställda									Totalt
	1-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-199	200-499	500-999	1000-	
Rinkeby-Kista	4%	5%	9%	14%	14%	8%	9%	4%	32%	100%
Spånga-Tensta	13%	10%	15%	18%	26%	6%	13%	0%	0%	100%
Hässelby-Vällingby	20%	13%	18%	21%	15%	12%	2%	0%	0%	100%
Bromma	14%	9%	12%	20%	13%	16%	14%	2%	0%	100%
Kungsholmen	6%	5%	7%	11%	9%	14%	17%	12%	19%	100%
Norrmalm	6%	7%	11%	17%	13%	11%	16%	6%	12%	100%
Östermalm	10%	8%	10%	15%	13%	12%	13%	6%	14%	100%
Södermalm	11%	9%	13%	17%	14%	10%	12%	5%	8%	100%
Enskede-Årsta-Vantör	11%	9%	14%	20%	16%	14%	4%	8%	3%	100%
Skarpnäck	15%	11%	16%	23%	12%	20%	3%	0%	0%	100%
Farsta	13%	12%	14%	16%	15%	12%	12%	6%	0%	100%
Älvsjö	13%	8%	11%	18%	20%	14%	8%	7%	0%	100%
Hägersten-Liljeholmen	9%	8%	11%	19%	13%	15%	8%	5%	14%	100%
Skärholmen	12%	13%	18%	19%	18%	10%	10%	0%	0%	100%
Uppgift saknas	25%	17%	17%	12%	12%	4%	3%	3%	7%	100%
Hela Staden	9%	8%	11%	16%	13%	12%	13%	6%	12%	100%

Antal arbetsställen beror på områdenas förutsättningar

Antalet arbetsställen beror till stor del på stadsdelsområdenas lokala förutsättningar. I inre staden, där de flesta arbetsgivare bedriver sin verksamhet, finns också flest arbetsställen. Östermalm och Södermalm har i större utsträckning än Kungsholmen och Norrmalm mindre arbetsställen – nästan 80 procent av samtliga arbetsställen i dessa två stadsdelsområden har som högst 4 anställda.

Större stadsdelsområden och områden i direkt närhet till inre staden såsom Enskede-Årsta-Vantör, Bromma och Hägersten-Liljeholmen har även dessa ett stort antal arbetsställen inom områdets gränser. I stadsdelsområden med många grönområden eller gles boendestruktur såsom Älvsjö, Skarpnäck och Hässelby-Vällingby finns som följd färre arbetsställen. Vad som är intressant att notera är att Rinkeby-Kista har jämförelsevis få arbetsställen till antalet, men är desto större vad gäller antal anställda.

Tabell 6 Antal arbetsställen efter storlek på arbetsstället och stadsdelsområde.

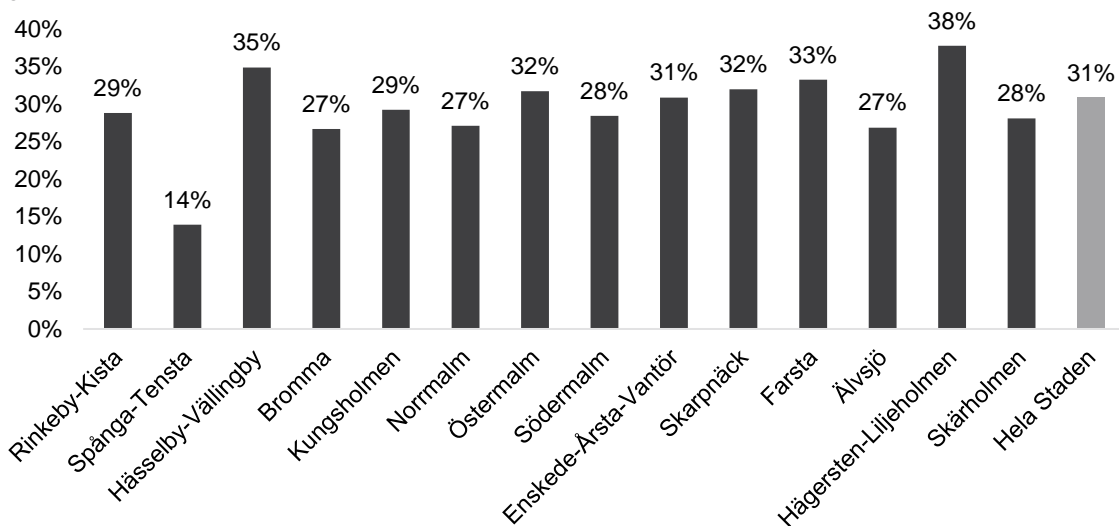
	Antal anställda										Totalt
	0	1-4	5-9	10-19	20-49	50-99	100-199	200-499	500-999	1000-	
<i>Område</i>											
Rinkeby-Kista	476	908	322	298	207	84	26	14	3	4	2 342
Spånga-Tensta	463	819	167	125	68	42	5	5	0	0	1 694
Hässelby-Vällingby	757	1 336	233	157	84	27	10	1	0	0	2 605
Bromma	1 384	2 368	393	262	192	52	37	14	1	0	4 703
Kungsholmen	1 997	2 996	539	424	275	96	75	43	14	9	6 468
Norrmalm	4 443	6 642	1 957	1 404	1 024	340	146	95	15	12	16 078
Östermalm	3 775	5 308	1 082	656	456	167	82	41	8	6	11 581
Södermalm	4 306	6 370	1 305	916	542	190	72	37	7	3	13 748
Enskede-Årsta-Vantör	1 635	2 372	522	385	256	86	38	7	4	1	5 306
Skarpnäck	737	846	161	113	73	17	13	1	0	0	1 961
Farsta	718	980	243	135	70	28	12	5	1	0	2 192
Älvsjö	400	685	107	71	54	25	9	3	1	0	1 355
Hägersten-Liljeholmen	1 737	2 283	514	360	281	83	47	12	3	5	5 325
Skärholmen	379	603	186	133	61	27	8	3	0	0	1 400
Uppgift saknas	2 710	2 715	450	220	74	31	6	2	1	1	6 210
Hela Staden	25 917	37 231	8 181	5 659	3 717	1 295	586	283	58	41	82 968

Var sker tillväxten?

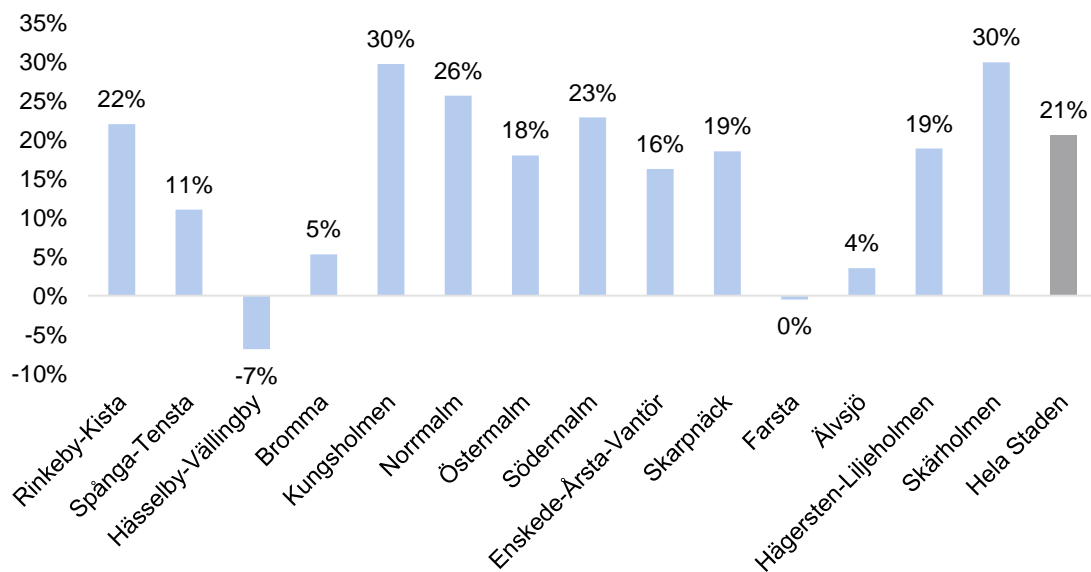
Samtliga stadsdelsområden i staden har en tillväxt av arbetsställen de senaste åren. Totalt har antalet arbetsställen ökat med 31 procent jämfört med år 2010. För de flesta stadsdelsområdena har tillväxten varit 27-33 procent, Hässelby-Vällingby samt Hägersten-Liljeholmen utmärker sig dock med en högre tillväxt. Tydligast är dock att Spånga-Tensta släpar efter med en tillväxt på 14 procent.

Vad gäller tillväxten i antal anställda vid arbetsställena i stadsdelsområdena framträder en något annorlunda bild, vilket visar betydelsen av stora arbetsgivare. Hässelby-Vällingby har haft en negativ tillväxt på sju procent år 2010-2017, motsvarande knappt tusen färre anställda och kan förklaras av Vattenfalls flytt från Råcksta till Solna. Kungsholmen och Skärholmen har haft den kraftigaste tillväxten av antal anställda.

Figur 6 Procentuellt tillväxt i antal arbetsställen 2010–2017 i Stockholms stadsdelsområden

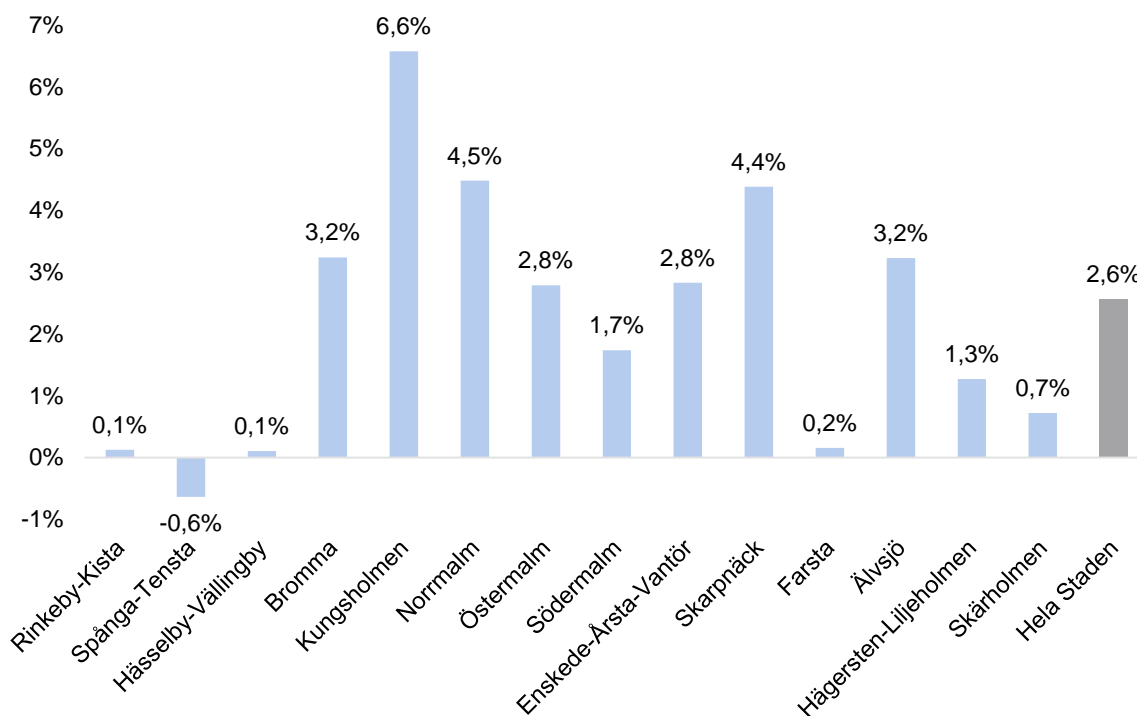

Figur 7 Procentuell tillväxt i antal anställda 2010–2017 i Stockholms stadsdelsområden

Det senaste året har jobben framförallt ökat i den inre staden. Mellan 2016-2017 har antalet anställda växt med 2,6 procent för staden som helhet. Kungsholmen och Normalm har haft den kraftigaste tillväxten följt av Skarpnäck. Övriga stadsdelsområden i ytterstaden har haft en relativt svag utveckling, med en minskning av antal anställda i Spånga-Tensta, i stort sett oförändrat antal i Rinkeby-Kista, Hässelby-Vällingby och Farsta, samt svag tillväxt i Skärholmen och Hägersten-Liljeholmen. Detta tyder åtminstone på kort sikt att jobben tenderar att koncentreras mot innerstaden, snarare än spridas ut till andra stadsdelsområden.

Figur 8 Procentuell tillväxt antal anställda 2016–2017 i Stockholms stadsdelsområden

Arbetsgivarkoncentration och arbetsgivarstorlek

Arbetsställets fördelning över staden är på många sätt beroende av stadsdelsområdenas lokala förutsättningar. De stadsdelsområden som ligger centralt har ett stort antal arbetsställen medan ytterstaden i regel har färre arbetsställen. En mer nyanserad bild av hur stor koncentrationen av arbetsgivare är i stadsdelsområdena ges i Tabell 7 nedan. Koncentrationen av arbetsgivare, definierad som antal arbetsgivare per 100 invånare⁸, är högst i stadsdelsområdena i inre staden. I yttre staden har Bromma, Hägersten-Liljeholmen och Enskede-Årsta-Vantör de högsta koncentrationerna av arbetsgivare.

Sett till den genomsnittliga storleken för de arbetsgivare som har arbetsställen inom respektive område, är spridningen mer jämn över stadsdelsområden. Högst är den genomsnittliga storleken för arbetsgivare i Rinkeby-Kista (18,5 anställda per arbetsgivare), vilket visar att detta område har en jämförelsevis hög andel riktigt stora arbetsgivare. Kungsholmen och Normalm har i snitt fler än 10 anställda per företag. Även Hägersten-Liljeholmen ligger högt i detta avseende.

⁸ Befolkningen i september 2016 i alla åldrar.

Tabell 7 Arbetsgivarkoncentration och arbetsgivarstorlek i Stockholms stadsdelsområden, kv3 2017

Område	Arbetsgivare per 100 invånare	Anställda/ arbetsgivare
Rinkeby-Kista	4,6	18,5
Spånga-Tensta	4,4	6,8
Hässelby-Vällingby	3,6	4,7
Bromma	6,0	6,2
Kungsholmen	9,0	12,0
Norrmalm	22,1	11,1
Östermalm	15,4	8,0
Södermalm	10,5	6,9
Enskede-Årsta-Vantör	5,3	7,2
Skarpnäck	4,1	4,9
Farsta	3,8	6,1
Älvsjö	4,8	6,6
Hägersten-Liljeholmen	6,0	8,5
Skärholmen	3,8	7,1
Hela staden	8,7	8,2

Branschbredd

Branschbredd är ett sätt att mäta spridningen i det lokala näringslivet. Detta mått beräknas som antalet branscher på den mest detaljerade kodnivån som det finns sysselsatta inom, dividerat med antalet möjliga branscher. I teorin kan samtliga branscher (832 stycken enligt SCB) finnas i ett område, men en tydlig begränsning finns av vad som är praktiskt möjligt då företagandet i ett område till stor del är beroende av områdets demografiska och geografiska förutsättningar. Att i centrala Stockholm bedriva jordbruksverksamhet är svårt på samma sätt som det är utmanande att erbjuda finansiella tjänster i områden där få personer bor.

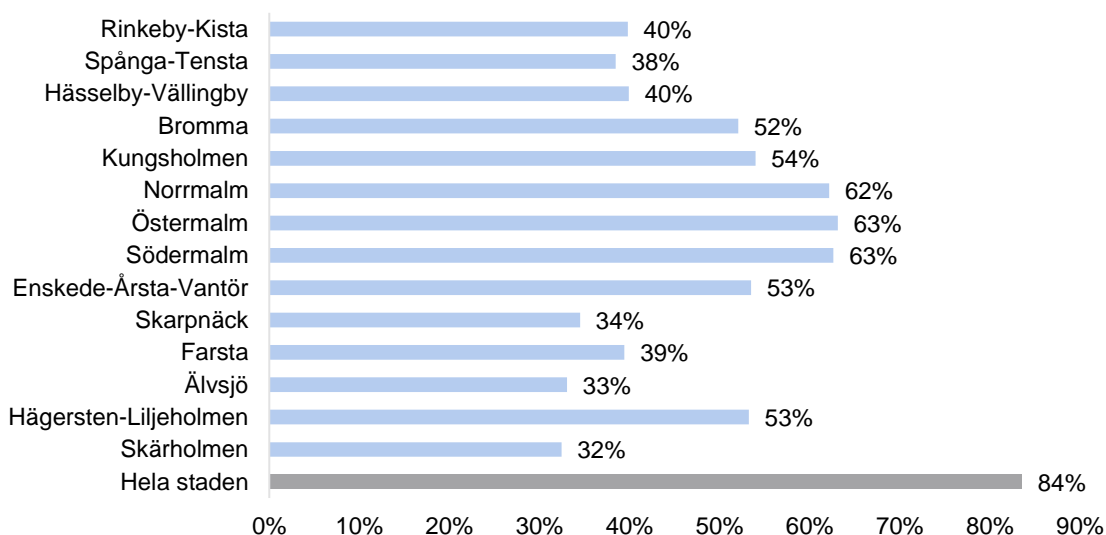
Branschbredden på en arbetsmarknad har betydelse för dess attraktivitet samt gör näringslivet mindre sårbart för förändringar i konjunkturen. Totalt har Stockholms stad den största branschbredden i landet på drygt 80 procent, följt av Göteborg och Malmö. Detta är i sig inte helt förvånande då Stockholm är den kommun med störst förvärvsarbetande befolkning i landet.

Av Figur 9 framgår att branschbredden är störst i inre staden, följt av Hägersten-Liljeholmen, Enskede-Årsta-Vantör och Bromma. Generellt är branschbredden något högre i Västerort än i Söderort men det ska poängteras att Skärholmen, som har den lägsta branschbredden i Stockholm, ensamt har en mer diversifierad arbetsmarknad än 190 av Sveriges 290 kommuner⁹.

⁹ Sveriges Nya Geografi (2016) *Fler människor ger mer branscher*

Sett till hela staden har branschbredden ökat något över tid, från 82 procent år 2010 till 84 procent år 2017. Ökningen sedan år 2010 har skett i de flesta stadsdelsområden, Spånga-Tensta är det enda stadsdelsområde där branschbredden har minskat från år 2010 till år 2017.

Figur 9 Branschbredd för Stockholm totalt och per stadsdelsområde, kvartal 3 2017

Tabell 8 Branschbredd över tid kvartal 3 2017, 2016, 2010

Branschbredd			
Område	2017	2016	2010
Rinkeby-Kista	40%	39%	37%
Spånga-Tensta	38%	39%	40%
Hässelby-Vällingby	40%	41%	39%
Bromma	52%	52%	50%
Kungsholmen	54%	54%	53%
Norrmalm	62%	62%	62%
Östermalm	63%	63%	60%
Södermalm	63%	62%	60%
Enskede-Årsta-Vantör	53%	53%	50%
Skarpnäck	34%	34%	33%
Farsta	39%	40%	37%
Älvsjö	33%	34%	31%
Hägersten-Liljeholmen	53%	54%	51%
Skärholmen	32%	32%	30%
Hela staden	84%	83%	82%

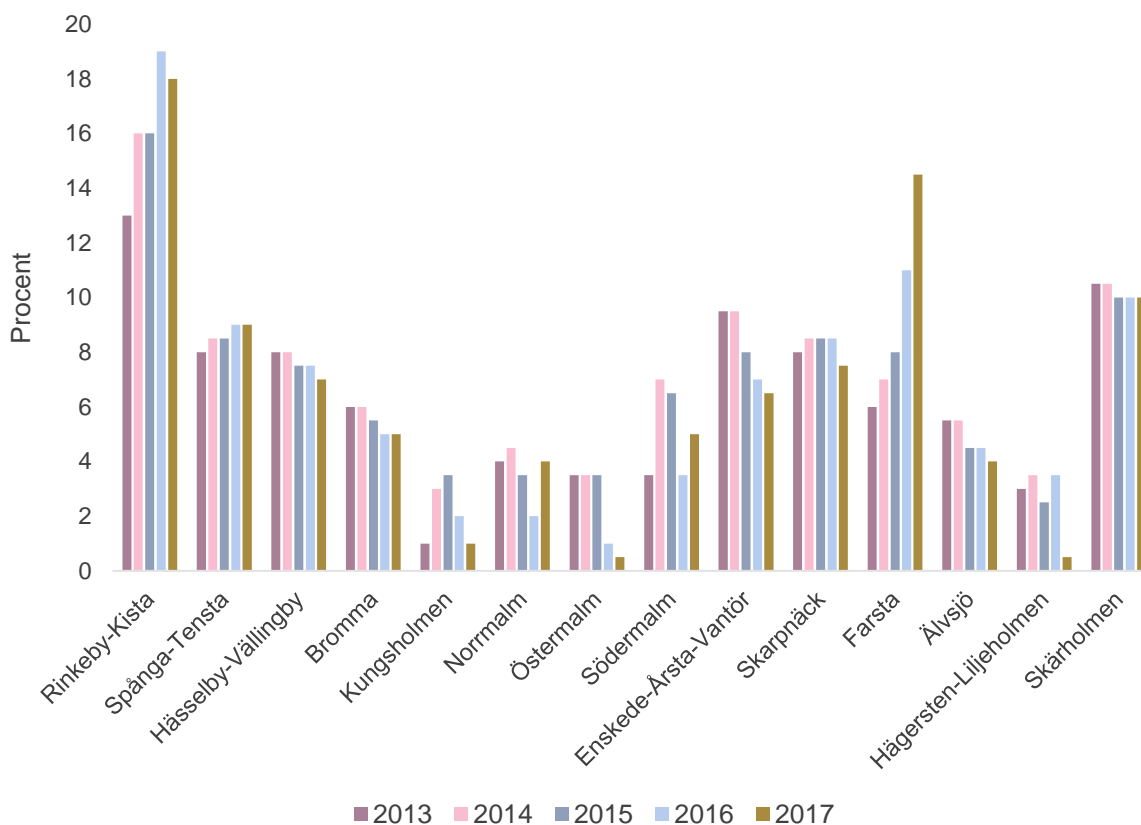
Vakansgrad

Enligt fastighetsrådgivarna JLL:s rapport *Nordic City Report 2017* har Stockholm en stark fastighetsmarknad med hög efterfrågan på kontor i centrala lägen. Förra året hade staden en vakansgrad som var den lägsta siffran sedan år 2001. Enligt JLL planeras ca 18 000 kvadratmeter kontorsyta att byggas under 2018-2019 i Stockholms centrala innerstad. Detta kan jämföras med Solna och Sundbyberg som tillsammans färdigställer mer än 160 000 kvadratmeter under perioden 2018-2019. Hyran i Solna och Sundbyberg bedöms ligga på liknande nivå som Stockholms närförorter, jämfört fastigheter med liknande standard.

Hur vakansgraden skiljer sig åt mellan stadsdelsområdena framgår av figur 10 nedan. Innerstaden har mycket låga vakansgrader jämfört med övriga staden. Både Kungsholmen och Östermalm ligger nära noll procent. Rinkeby-Kista, Farsta och Skärholmen är de stadsdelsområden har högst vakansgrad, samtliga ligger över 10 procent. Att vakansgraden ökat i Farsta, framförallt det senaste året, beror troligtvis på Telias flytt till Arenastaden i Solna. Skärholmen är ett av de områden där vakansgraden varit relativt oförändrad över åren, omkring 10 procent.

I flera stadsdelsområden har vakansgraden sjunkit sedan 2013. Hägersten-Liljeholmen utmärker sig framförallt, där är vakansgraden idag 0,5 procent. Även i Enskede-Årsta-Vantör har vakansgraden sjunkit markant, från 9,5 procent till 6,5 procent.

Figur 10: Vakansgrader¹⁰ i stadsdelsområdena 2013 - 2017. Källa Newsec

¹⁰ Mätningen för Hägersten-Liljeholmen avser Marievik, mätningen för Rinkeby-Kista avser framförallt kontorsområdet Kista, mätningen för Farsta avser Larsboda. I de övriga delarna av dessa områden finns det för få kontor och lager för att få fram en rimlig siffra.

Stadsdelsområdenas profilnäringar

I detta avsnitt fördjupas analysen om stadens branschstruktur genom att analysera stadsdelsområdenas specialiseringskvot och tillväxtkvot. Med hjälp av en sådan analys går det att identifiera stadsdelsområdenas nisch i förhållande till staden som helhet, det vill säga vilka näringar som stadsdelsområdena är specialiserade inom och som bör vara i fokus för stadsdelsförvaltningarnas tillväxtarbete.

Fördelar och nackdelar med specialisering

Huruvida en stad ska satsa på ett diversifierat näringsliv eller stärka sin specialisering inom ett visst kunskapsområde/bransch, är en strategisk fråga som ofta diskuteras på kommunal och regional nivå. Ett diversifierat näringsliv innebär en bredare arbetsmarknad för den arbetskraft som bor i eller i närheten av staden, vilket också är en viktig attraktivitetsfaktor för att folk ska vilja bosätta sig i området. En större diversifiering ökar därför förutsättningarna för en välutbildad och specialiserad arbetskraft. Specialisering kan innebära att en tätort eller en region har företag som är världsledande inom ett eller flera branschområden. En tydlig näringsmässig specialisering kan vara en konkurrensfördel för en kommun och medföra vissa fördelar. Förekomsten av stora och medelstora företag har i regel en positiv påverkan på medelinkomsten, vilket i sin tur leder till ökad köpkraft. Små städer och tätorter som är specialiserade inom en bransch (vanligtvis en tillverkningsindustri) är dock mer sårbara. En stor stad med ett mer diversifierat näringsliv har bättre förutsättningar att parera en nedgång eller företagsnedläggning i en bransch genom tillväxt i andra branscher, eftersom både konjunkturkänsligheten och konjunkturmönstret varierar mellan branscher.

Den forskning som finns på området pekar på att strategierna måste utgå från stadens lokala förutsättningar och storlek. Å ena sidan tycks diversitet vara mer betydelsefullt än specialisering för städernas tillväxt, framförallt för stora städer i utvecklade regioner och för kunskapsintensiva branscher. Specialiseringen tycks vara viktigare i mindre städer med större tyngd av enklare tillverkningsindustrier. Å andra sidan handlar frågan om diversitet och specialisering till stor del om geografisk upplösning. Extremt specialiserade stadsdelar kan ibland vara del av en stad som i dess helhet karakteriseras av en påtaglig mångfald.¹¹ Arzaghi och Henderson (2008) har exempelvis i en studie om reklambranschen på Manhattan påvisat att det finns viktiga och extremt lokala effekter av specialisering för de lokala aktörerna. Samtidigt som det är uppenbart att visst lärande sker mellan branscher och stadsdelar.¹² Detta implicerar att det både finns ett behov av en mångfald av företag och branscher, samtidigt som vissa branscher gynnas av att finnas nära varandra. Desrochers (2001) sammanfattar detta med att konstatera att den mest effektiva staden torde vara en "diversifierad stad som utgörs av många specialiserade kluster, vilket också är vad de historiskt viktigaste städerna har varit"¹³. I Sverige har det även gjorts empiriska studier som kommer fram till liknande slutsatser, dvs att det finns en tydlig positiv effekt av diversitet i branscher på stads-regionnivå, samtidigt som det finns tydliga specialiseringseffekter på kvarters- och stadsdelsnivå.¹⁴

Specialiseringskvot och tillväxtkvot

Specialiseringskvoten beräknas genom att ta fram hur andelen anställda fördelar sig mellan de olika branscherna. Denna andel jämförs sedan mellan respektive stadsdelsområde och staden som helhet. En specialiseringskvot större än 1 innebär att stadsdelsområdet har en högre andel av sina anställda

¹¹ Andersson och Larsson (2018) Att lära av staden, ekonomi och fysisk planering i urbaniseringens tidevarv, regionalpolitiskt forum rapport nr 3

¹² Arzaghi och Henderson (2008) i Andersson och Larsson (2018) Att lära av staden

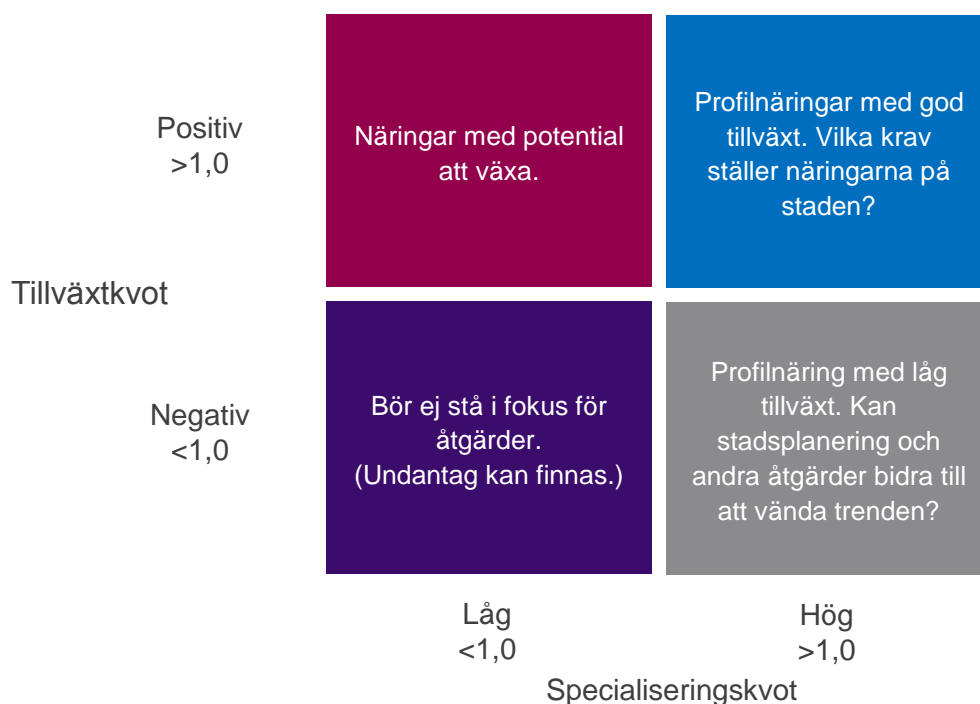
¹³ Desrochers (2001) i Andersson och Larsson (2018) Att lära av staden

¹⁴ Andersson och Larsson (2018) Att lära av staden, ekonomi och fysisk planering i urbaniseringens tidevarv, regionalpolitiskt forum rapport nr 3

inom en specifik bransch än staden som helhet, en kvot mindre än 1 innebär en lägre andel än staden som helhet.

Tillväxtkvoten baseras på den branschvisa procentuella tillväxten i antal anställda år 2010–2017 för respektive stadsdelsområde i jämförelse med hela stadens tillväxt för motsvarande branscher. I vissa fall är antalet anställda i branscherna per stadsdelsområde litet vilket bidrar till stora siffror avseende tillväxt. Därför har redovisningen av tillväxtkvoten förenklats till att visa om tillväxten är högre eller lägre än i staden som helhet, eller om den är negativ.¹⁵

Figur 11 Relation mellan tillväxtkvot och specialisering

Analyserna av specialiseringskvoten för Stockholms stad visar att stadsdelsområdena i ytterstaden i många fall har en hög specialisering inom näringsarna 'Tillverkning', 'Försörjning av el, gas värme, kyla', 'Vattenförsörjning', 'Byggverksamhet', 'Handel o. reparation av motorfordon', 'Transport och magasinering', 'Vård och omsorg; sociala insatser' samt 'Utbildning'. I innerstaden är specialiseringskvoten hög för främst 'Finans- och försäkringsverksamhet' (Norrmalm), 'Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik', 'Offentlig förvaltning'.

Ett mönster som framträder är att förhållandevis högkvalificerade branscher som 'Informations- och kommunikationsverksamhet', 'Finans- och försäkringsverksamhet', 'Fastighetsverksamhet' och 'Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik' främst växer i stadsdelsområdena Norrmalm, Östermalm och Rinkeby-Kista. Det tyder på en fortsatt tendens till branschkluster av högkvalificerade näringsar.

Ett annat mönster är att 'Handel och reparation av motorfordon' har växt snabbare i innerstaden, Rinkeby-Kista och Älvsjö. I Hässelby-Vällingby, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skärholmen har tillväxten sedan år 2010 varit negativ inom denna näringsar, i Spånga-Tensta, Bromma, Skarpnäck och Hägersten-Liljeholmen har tillväxten varit lägre än i staden som helhet.

¹⁵ Se de fullständiga matriserna för specialiseringskvot och tillväxtkvot i Appendix

Profilnäringar som växer

Genom att analysera kombinationen av näringar med hög specialisering och tillväxt kan strategiskt viktiga tillväxtnäringar identifieras för stadsdelsområdena. Rinkeby-Kista utmärker sig med tillväxt och specialisering inom 'Informations- och kommunikationsverksamhet' samt 'Handel och reparation av motordrivna fordon'. Bland innerstadens stadsdelsområden skiljer sig Kungsholmen något från de övriga med specialisering och tillväxt inom bland annat 'Tillverkning', 'Byggverksamhet' och 'Transport och magasinering', näringar som i övrigt uppvisar tillväxt och specialisering i ytterstaden.

Flest antal näringar med specialisering och tillväxt över stadens genomsnitt, fem stycken, återfinns i Kungsholmen, Norrmalm, Enskede-Årsta-Vantör och Skärholmen. Minst antal, två stycken, finns i Rinkeby-Kista, Hässelby-Vällingby, Bromma, Södermalm och Hägersten-Liljeholmen.

Tabell 9 Profilnäringar i stadsdelsområdena.¹⁶

Bransch (SNI avd.nivå)	Rink.- Kista	Spå.- Tensta	Häss.- Väll.	Bromma	K- holmen	N- malm	Ö- malm	S- malm	EÄV	Skarp- näck	Farsta	Älvsjö	Häg.- Liljeh.	Skär- holmen	Antal Ja
Tillverkning (C)					Ja					Ja	Ja			Ja	4
Försörjning av el, gas, värme och kyla (D)									Ja						1
Vattenförsörjning; avlopp, avfall, och sanering (E)		Ja		Ja								Ja			3
Byggverksamhet (F)			Ja		Ja				Ja	Ja				Ja	5
Handel; reparation av motorfordon (G)	Ja														1
Transport och magasinering (H)		Ja	Ja		Ja				Ja		Ja	Ja	Ja	Ja	8
Hotell- och restaurangverksamhet (I)							Ja								1
Informations- och kommunikation (J)	Ja					Ja									2
Finans- och försäkringsverksamhet (K)						Ja									1
Fastighetsverksamhet (L)							Ja								1
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (M)						Ja		Ja							2
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster, stödtjänster (N)					Ja	Ja									2
Offentlig förvaltning, försvar; obligatorisk socialförsäkring (O)					Ja	Ja									2
Utbildning (P)							Ja		Ja				Ja	Ja	4
Vård och omsorg; sociala tjänster (Q)		Ja		Ja				Ja	Ja	Ja	Ja	Ja		Ja	8
Kultur, nöje och fritid (R)															0
Annan serviceverksamhet (S)															0
Antal Ja	2	3	2	2	5	5	3	2	5	3	3	3	2	5	

¹⁶ Branscherna som benämns med ett "ja" har både en specialiseringskvot större än 1, samt en tillväxtkvot större än 1. Detta innebär större andel av samtliga anställda i branschen än staden som helhet och samtidigt högre tillväxt sedan år 2010 än staden som helhet

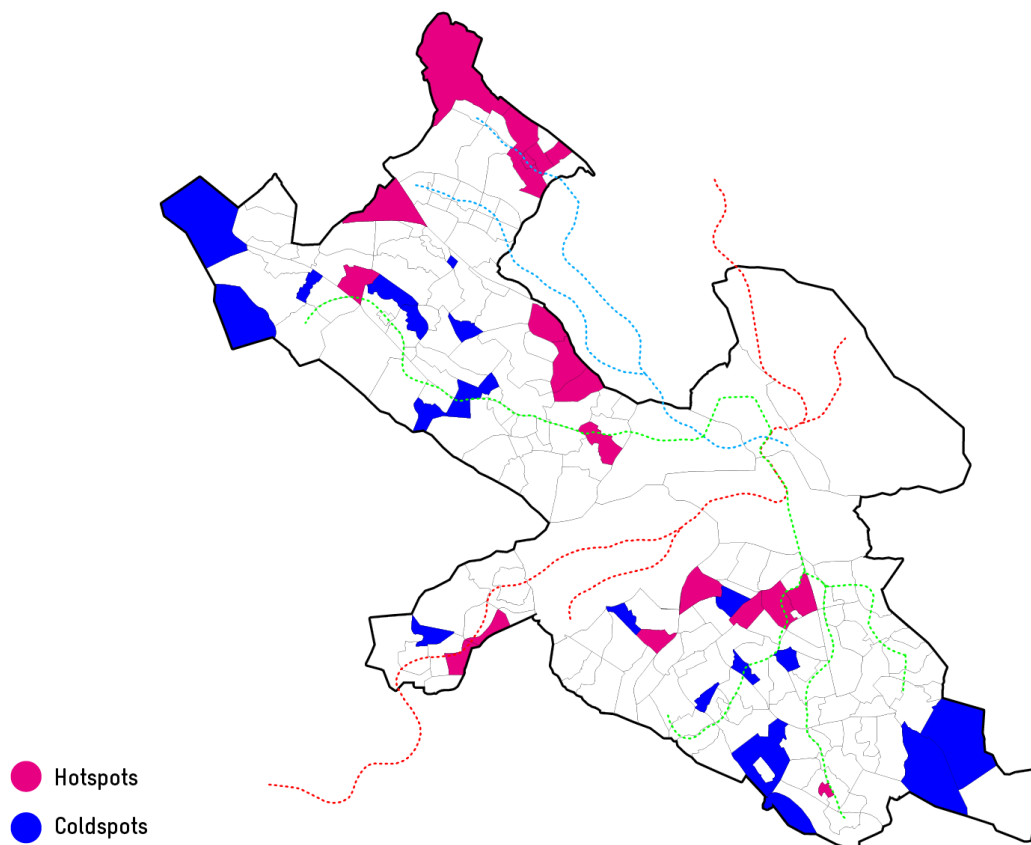
Ytterstadens företagsstruktur

För att få kunskap om näringslivet i ytterstaden presenteras i detta kapitel ett antal kartor med fokus på företagsstrukturen. Syftet är att identifiera lokala områden som har stor betydelse för jobben (så kallade *hotspots*) och områden som har ett mer begränsat näringsliv (så kallade *coldspots*). Även resonemang om blandstaden förs i detta kapitel, det vill säga huruvida det finns områden i ytterstaden som både har många hushåll och ett strakt näringsliv.

Var finns jobben?

Kartan nedan visar områden i ytterstaden som har många anställda (rosa fält) och områden som har få anställda (blå fält). Sett till antalet anställda är det flera etablerade företagsområden som utmärker sig i ytterstaden. I Västerort är det framförallt Kista som utmärker sig som ett utpräglat företagsområde. I Bromma utmärker sig Alvik och Ulvsunda /Mariehäll som två tydliga hotspots för jobben. Även i Söderort är det flera etablerade företagsområden som kan betraktas som hotspots, däribland Sättra i Skärholmen och Slakhusområdet.

Karta 1: Hotspots och coldspots för antal anställda (samtliga branscher) år 2017

Av kartan ovan framkommer att flera renodlade verksamhetsområden har många anställda. I Västerort är Lunda, Akalla och Vinsta tydliga hotspots och i söderort utmärker sig exempelvis Västberga och Årsta Partihallar. Även flera handelsnoder i ytterstaden har många anställda. I Söderort är exempelvis

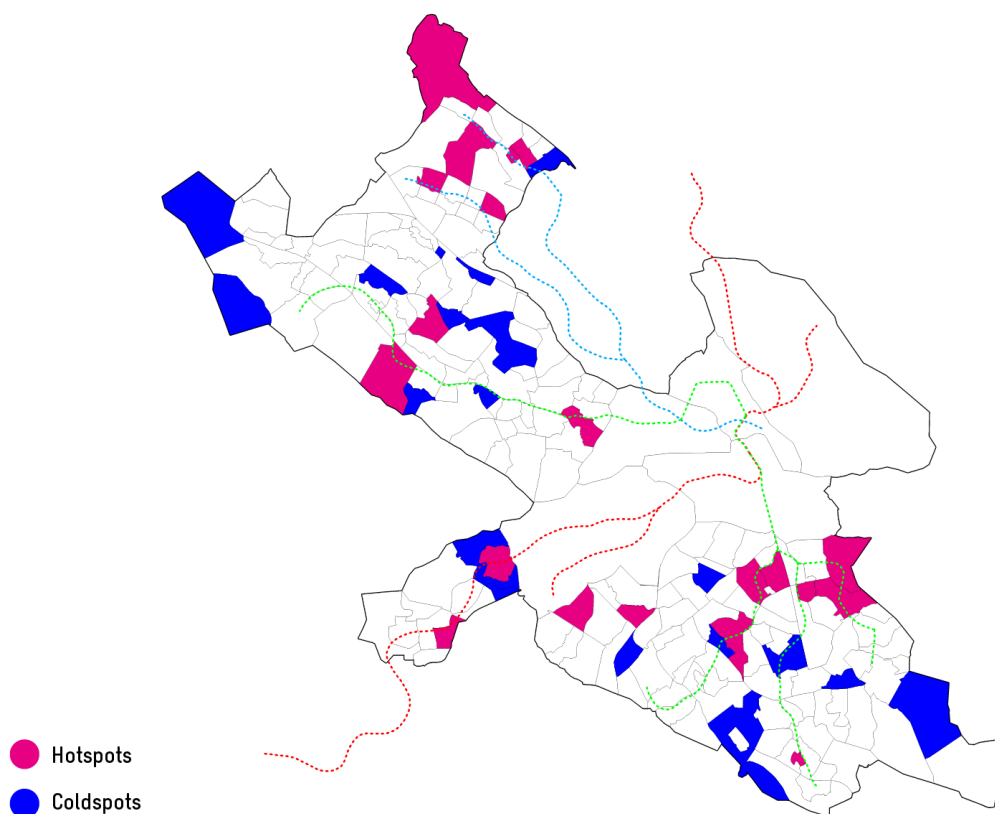
Farsta centrum en hotspot och även Skärholmen centrum utmärker sig med många anställda. I Västerort är Vällingby centrum en viktig nod för jobben, även om det området har något för få anställda för att definieras som en hotspot i denna analys.

Sammantaget går det att konstatera att de områden som har stor betydelse för jobben i ytterstaden är framförallt de etablerade företagsområdena, de renodlade verksamhetsområdena och ett antal handelsnoder längs tunnelbanelinjerna. Västerort har flera hotspots, tex Kista, Akalla och Ulvsunda/Mariehäll. I Söderort är näringslivet framförallt koncentrerat till stråket mellan Liljeholmen och Globen. Där finns flera områden med många anställda, tex Västberga och Slakthusområdet. Vad gäller de områden som har mycket få anställda (de blå fälten) har nästintill samtliga basområden stora grönområden och en gles befolkningsstruktur.

Koncentration av servicesektorn

Renodlas analysen för att bara inkludera anställda inom servicesektorn¹⁷ framträder en annan bild. Förutom Slakthusområdet och Akalla är företagsområdena och verksamhetsområdena inte lika framträdande. Snarare är jobben koncentrerade runt lokala tunnelbanenoder som i många fall både har skolor och vårdcentraler. I Söderort utmärker sig bland annat området Dalen, vilket beror på lokaliseringen av Dalens sjukhus. I Skärholmen utmärker sig Bredäng och i Västerort finns ett antal hotspots i Kista och Akalla samt i södra delar av Bromma.

Karta 2: Hotspots och coldspots för antal anställda inom service (offentlig och privat) år 2017

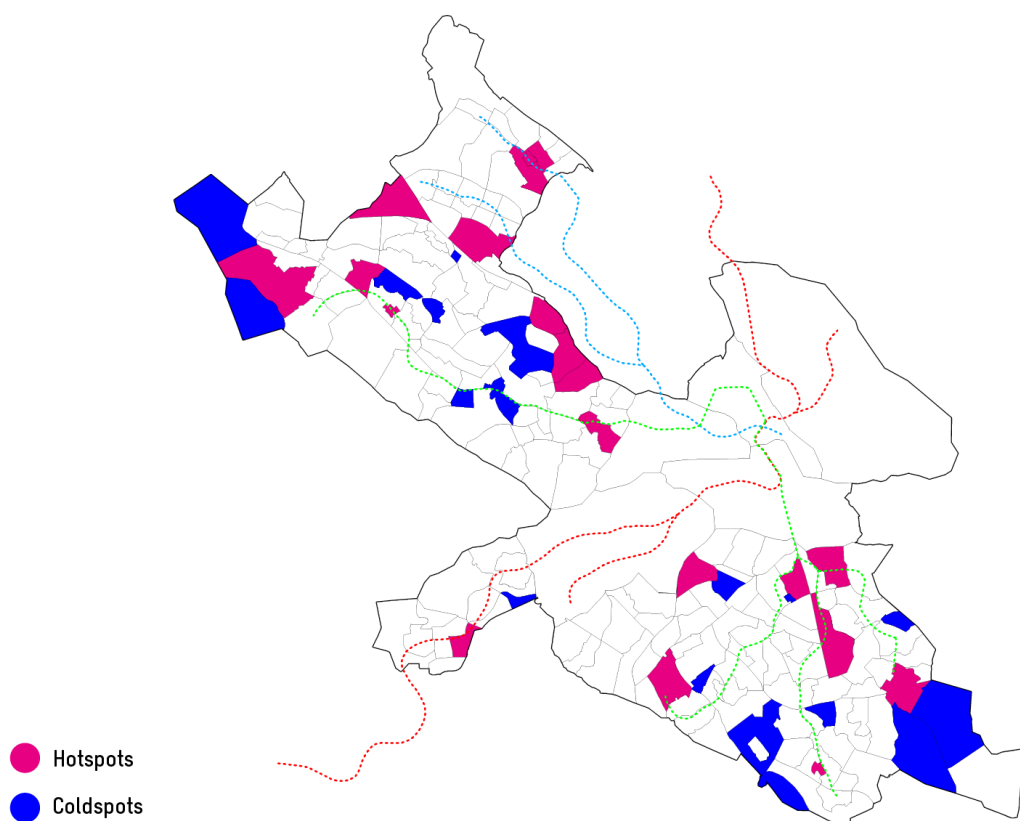

¹⁷ Avser framförallt anställda inom vård, skola och omsorg. Då Sweco har utgått från en tvåsiffrig SNI indelning bör resultatet tolkas med försiktighet. Det är en grov uppdelning och det händer att branscher kan överlappa varandra.

Microföretagens koncentration

För näringslivet i ytterstaden är de små arbetsställena viktiga. Många är anställda på små och medelstora företag och förutom Kista finns det få områden i ytterstaden som har företag med fler än 1000 anställda. Vad gäller koncentrationen av de allra minsta företagen, så kallade microföretag, finns det många likheter med den generella företagsstrukturen i ytterstaden. Microföretagen tenderar att koncentrera sig till etablerade företagsområden och verksamhetsområden, såsom Slakthusområdet, Lunda, Alvik och Ulvsunda/Mariehäll. Även handelsnoderna såsom Farsta centrum och Kista centrum utmärker sig med många anställda inom microföretag. Det finns även vissa boendeinriktade områden som har relativt många anställda i microföretag, tex Skarpnäck och Enskede.

Karta 3: Hotspots och coldspots för antal anställda i microföretag 1-4 anställda (samtliga branscher) år 2017

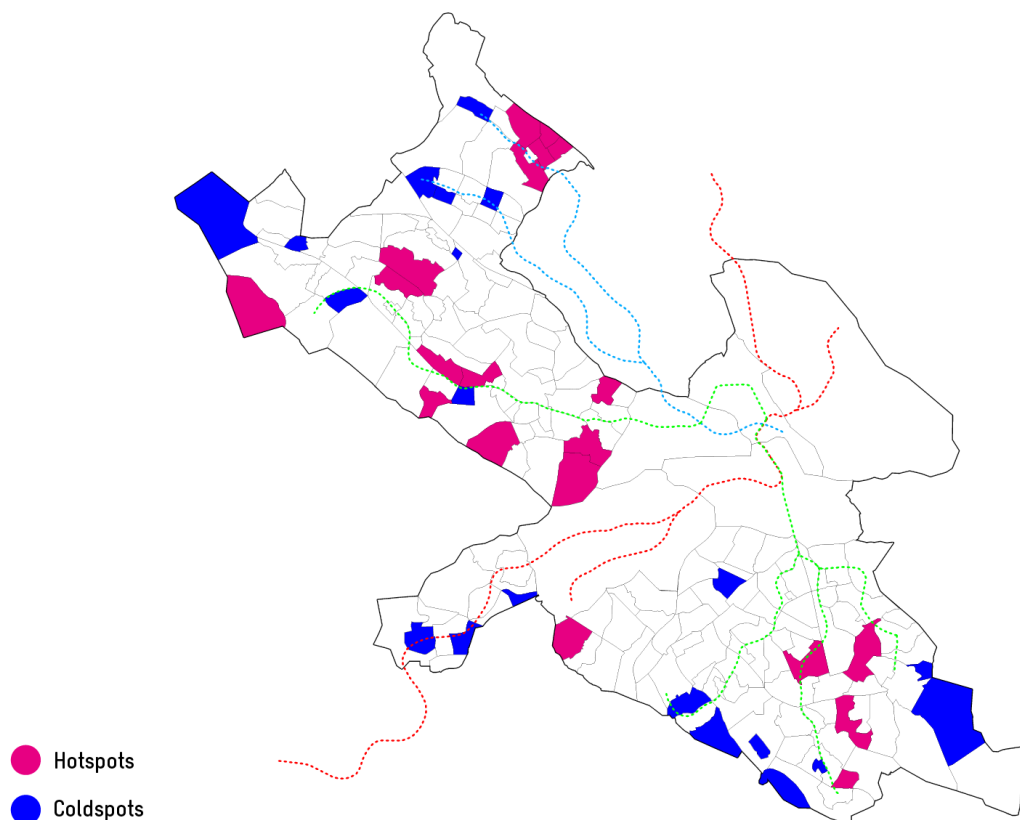
Få kunskapsintensiva områden utöver Kista

Kunskapsintensiva näringar har ofta lokaliseringpreferenser till innerstaden och täta klustermiljöer. Därför är det inte förvånande att ytterstaden har relativt få företag inom detta branschaggregat. I ytterstaden är det i princip endast Kista som har en mycket hög andel anställda inom kunskapsintensiva branscher. I Kista finns det vissa lokala områden där uppemot 90 procent av de anställda återfinns inom kunskapsintensiva företag. Inga andra områden i ytterstaden har en sådan stor koncentration av kunskapsintensiva företag.

I övrigt representeras de rosa fälten på kartan i stor utsträckning av utpräglade boendemiljöer, såsom Tallkrogen, Ängby och Smedslätten. Av de företag som finns i dessa områden är en stor andel små arbetsställena och totalt sett är antalet anställda relativt få. Dessa områden kan således inte betraktas som kluster av kunskapsintensiva företag utan snarare bor det troligtvis många entreprenörer i dessa områden som startat företag inom de kunskapsintensiva branscherna.

Sammantaget går det att konstatera att de finns få områden utöver Kista som består av många kunskapsintensiva företag. I vissa områden såsom Skärholmen, Tensta och Rinkeby finns dessutom många coldspots, vilket visar på en mycket låg aktivitet av kunskapsintensiva näringar i ytterstadsområdena.

Karta 4: Hotspots och coldspots för andelen anställda inom kunskapsintensiva branscher¹⁸ år 2017

Områden med starkt näringsliv och boendeprägel

Analysen av företagsstrukturen visar att näringslivet i ytterstaden ofta är knutet till etablerade företagsområden och verksamhetsområden, exempelvis Kista, Slakthusområdet, Årsta Partihallar, Ulvsunda osv. Dessa områden är relativt renodlade områden med tydlig näringsmässig inriktning. Dessutom är näringsstrukturen i vissa av dessa områden av sådan karaktär att de inte är förenliga med bostäder, pga. buller etc. De områden som utmärker sig med ett starkt näringsliv i ytterstaden har därför i regel en gles boendestruktur.

Det finns dock några områden i ytterstaden som kan betraktas som relativt blandade. Av kartorna nedan framgår vilka områden i ytterstaden som både har en näringsmässig inriktning och en boendeprägel.¹⁹ I Bromma utmärker sig Mariehäll. Här finns både ett starkt näringsliv och många hushåll.

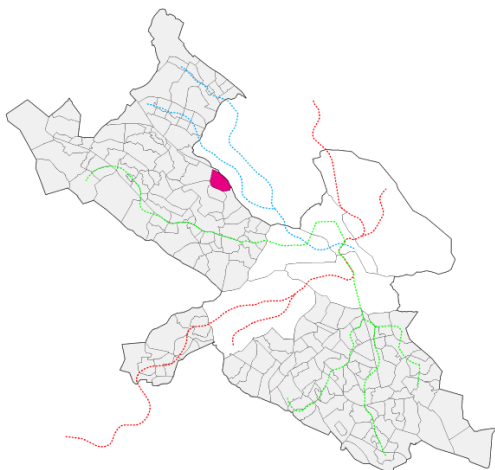
¹⁸ De SNI koder som ingår i KIBS (Knowledge intense service sector) är SNI 62-63, 69-74

¹⁹ För att basområdet ska klassas som blandat måste det hamna bland de högsta områdena i samtliga tre kategorier: 1) antal anställda inom service och handel, 2) antal anställda i övriga branscher, 3) antal hushåll.

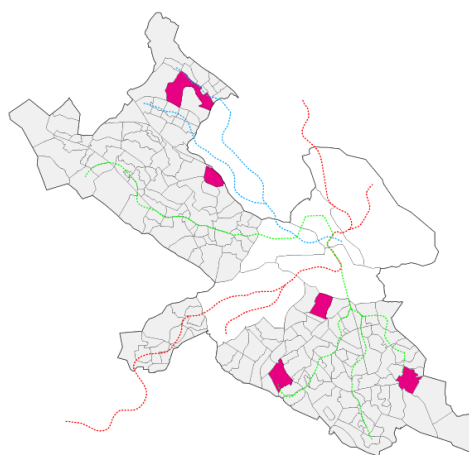
Dessutom finns det även många anställda på företag inom service och handel i detta område, vilket kan tolkas som att det finns ett varierat serviceutbud.²⁰ Mariehäll är det enda området i ytterstaden som hamnar bland de 10 procent högsta områdena inom alla tre kategorier, dvs området ligger i topp vad gäller näringsliv, service och handel (se karta 5).

Om gränsen för "högt" sänks är det fler områden som kan betraktas som blandade (se karta 6-8) i söderort utmärker sig Årsta och stråket längs tvärbanan mellan Liljeholmen och Globen. Dessa områden har ett relativt starkt näringsliv, relativt många hushåll och relativt många anställda inom service och handel. Även vissa områden längs med gröna linjen är relativt blandande vad gäller näringsliv, hushåll och service.

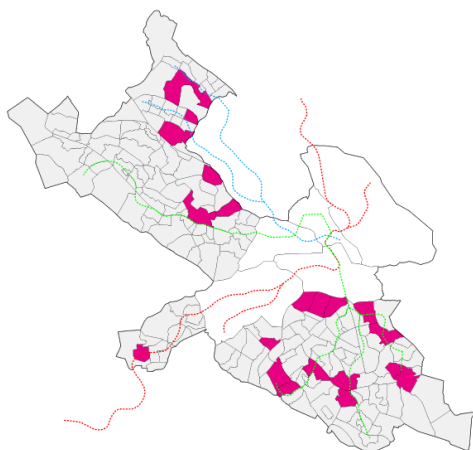
Karta 5: Basområden i ytterstaden som placerar sig bland de 10 procent högsta sett till antal hushåll och antal anställda inom näringsliv, service och handel.

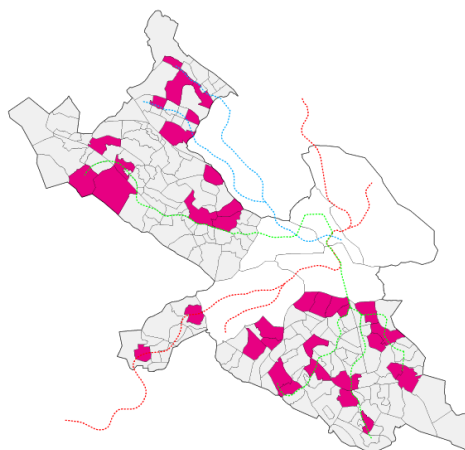
Karta 6: Basområden i ytterstaden som placerar sig bland de 20 procent högsta sett till antal hushåll och antal anställda inom näringsliv, service och handel.

Karta 7: Basområden i ytterstaden som placerar sig bland de 30 procent högsta sett till antal hushåll och antal anställda inom näringsliv, service och handel.

Karta 8: Basområden i ytterstaden som placerar sig bland de 40 procent högsta sett till antal hushåll och antal anställda inom näringsliv, service och handel.

²⁰ Då Sweco har utgått från en tvåsiffrig SNI-indelning bör resultatet tolkas med försiktighet. Det är en grov uppdelning och det händer att branscher kan överlappa varandra. Att det finns anställda inom service och handel betyder inte alltid att det finns ett faktiskt utbud, utan bör endast ses som en indikation.

HEL RUFFEL-
 MOZZARELLA,
 PANEERIDE
 TAMPONIMÄTER
 KILAT LEIVIN
 1,5€

OMEGABOWL - BLÄNSCHIA, maif
 SESAMI + LÄTKANALISIMON, OMEGAMIX
 50
 YOGHURT "SUPERBOWL" BAKAT
 PUMPKIN, FRAMIX, BIKALLEN 50
 CHIA, MANGOPHYTT, INGOLFARA
 40
 GRANOLA (400)
 NYKÄ "GRAN ACQUA SPINATIBOWL" m
 KOKOSMAKEL, CHIA + JONKUTSIMON 45
 OJASDI OVENIGHT - AFRIKKE, PAPRI,
 KUKKI, SKIVAD BANAN, NOTIMON 55
 SÄDÖ CHIA + YOGHURT, BALLON, TÄMIN
 LUKAT + NETOSMUSSEL 50
 FLAI - BLÄBARS (SMOOTHIE BOWL) m
 KANELLPASTAT BOVETE, SKIVAD
 BANAN, CHIAPODDING 60
 SÄDÖ "TREAT" BOWL m. HALLIN,
 KÄRKKITISALVEE, LAVENDEL 40
 YOGHURT
 SPINATIBOWL m. PÄLLESTUKIT, 50
 NYKÄ m. LÄTKOKAR (pannuk)
 SIKET m. JONKUTSIMON, SKIVAD
 BANAN + LÄTKOKAR 45
 INGOLFARISMAKEL m. KOKOSMAKEL,
 LÄTKOKAR + FRÄDDELMIMMA 45
 NYKÄ + LÄTKOKAR 40
 NYKÄ NINJA TOAST
 PÄLLESTUKIT m. MAISDI AVOKADO, KUKKI
 NYKÄ, SÄDÖ, BUCCOLA 45
 SPINATIBOWL m. PÄLLESTUKIT m. 45
 NYKÄ + TAMATER, PÄLLESTUKIT + SESAMIMAKEL
 BUSSANT m. OT / SKINKA 40
 NYKÄ m. AVOKADO, JALAPENO,
 SÄDÖ, CHEESEMOZZARELLA
 NYKÄ m. AVOKADO, FETA
 NYKÄ m. PÄLLESTUKIT, NYKÄ

ZAATAR
 LUKAT, SÄDÖ,
 NYKÄ + SÄDÖ

(KOKOS)
 "LÄTKOKAR"
 LÄTKOKAR
 - SIKET

SÄDÖ
 NYKÄ
 NYKÄ + SÄDÖ

NYKÄ
 NYKÄ + SÄDÖ
 NYKÄ + SÄDÖ

NYKÄ
 NYKÄ + SÄDÖ
 NYKÄ + SÄDÖ

POMPADOUR
 FLORA
 CAFE

Vad säger företagen?

För att få fördjupad kunskap om hur det är att vara företagare i staden har intervjuer genomförts med företag från olika stadsdelsområden. Företagen representerar en bred spridning vad gäller branschtillhörighet och storlek, allt från innovativa startupföretag till etablerade företag inom teknik och handel. Det är därför inte förvånande att företagens syn på lokalisering och behov av närmiljön varierar stort. Samtidigt finns det också frågor som förenar, inte minst vad gäller utmaningen att rekrytera personal.

Preferenser för lokalisering

Tillgång till lokaler, mark och infrastruktur

Av intervjuerna framkommer att preferenserna för lokalisering är mycket olika beroende av vilken bransch som företaget verkar inom. Företag som arbetar med tillverkning transport, logistik eller på annat sätt är behov av större ytor, framhåller lokalerna och infrastrukturen som viktiga faktorer för deras lokaliseringsbeslut. Ett industridesignföretag i Farsta beskriver exempelvis hur deras lokalisering framförallt är kopplad till behovet av lokaler till bra pris. Företaget har funnits i 25 år och har varit lokaliserat i Farsta sedan fem år tillbaka. Företaget utvecklar och levererar system och material och är i därför behov av ändamålsenliga lokaler till en rimlig kostnad. För dem är lokalen, snarare än det geografiska läget, det viktigaste. Även om serviceutbudet inte upplevs som det bästa är de överlag positiva till sin lokalisering och sitt närområde.

Även tillgången till mark och infrastruktur är viktiga faktorer för flera av företagen. Ett tillverkningsföretag i västerort berättar hur tillgången till mark var en viktig drivkraft för deras lokalisering i Lunda verksamhetsområden. Företaget, som är en leverantör av mekaniska system till industrin, har varit verksamma i Lunda sedan 1988. Innan dess var de lokaliserade i Hammarby Sjöstad och dessförinnan i Nacka. På grund av en tidsfrist tvingades företaget flytta från Hammarby Sjöstad och i samband med det valde man att bygga nytt i Lunda. Företaget ser positivt på Lunda och framhåller närheten till kommunikationer som positivt. Verksamheten har en stor fabrik i Serbien, som är 10 gånger så stor som lokalen i Stockholm, och har stort behov av att frakta gods via långträdare. Kommunikation, tillgänglighet och möjlighet att parkera är därför viktiga förutsättningar för företagets verksamhet och lokalisering.

Tillgången till infrastruktur och behov av smidiga transporter framhålls även av företaget i Högdalen som säljer mätinstrument till industrin. Företaget har varit lokaliserat i Högdalen sedan 2007 då de flyttade ifrån angränsande Älvsjö. För företaget är möjligheten att frakta gods och tillgången till andra företag viktiga faktorer för lokaliseringen.

Närhet till andra företag

Av intervjuerna med startupföretagen och de mindre techföretagen framkommer att lokaliseringen till stor del baseras på närhetsprincipen. Företagen ser många fördelar med att sitta antingen centralt i urbana miljöer, eller vara samlokaliserade med andra företag. Företagen har många samarbeten med andra företag och gynnas av att befinnas sig i innovativa miljöer. Två företag som är lokaliserade i Kista beskriver exempelvis hur de värnar om att befinnas sig i ett kluster av innovation, teknik och IT. Där uppmuntras en blandning av små och stora företag, nätverksgrupper och universitet, allt för att få en positiv synergieffekt. Ett techföretag i Kista berättar hur de hittade sin lokal genom en Facebook-annons. Att företaget valde att etablera sig i Kista beror både på områdets teknikkoppling och närheten till KTH. Företaget, som arbetar med att utveckla eye-tracking, behöver ofta testpersoner och detta underlättas genom att vara nära ett universitet och studenter. Vad gäller lokaler har företaget

haft tankar på att flytta: *”Ibland tänker jag att det skulle vara bra för oss att vara lokaliserade inne i stan, mest på tanke på att vi ofta är där och har en del möten. Jag har också funderat lite på att välja ett annat kontor i samma fastighet, men det är ganska dyrt.”*

Fördelen med att sitta nära universitetet framhålls även av techföretaget Shortcut Labs som sitter i lokaler på KTH-campus vid Vallhallavägen. Företaget har varit lokaliserade på campus sedan 2013 då de startade företaget som idag är omkring 14 anställda. Företaget har en nära dialog med flera utbildningsprogram och rekryterar många studenter från KTH. Nästan alla som idag är knutna till företaget är eller har varit KTH-studenter.

För startupföretaget Beleco, som har kontor i innerstaden, finns det många fördelar med att vara lokaliserade centralt. Beleco utvecklar en digital plattform för att hyra möbler och har funnits som företag sedan 2013. De startade i Jönköping men valde att flytta upp till Stockholm efter några år. Tillgång till andra företag och stödfunktioner (såsom inkubatorer och investerare) var viktiga drivkrafter bakom beslutet att flytta till Stockholm. Företaget samverkar med många andra företag och ser positivt på att ha kontor i innerstaden. Mindre tid går åt till att resa och röra sig mellan alla möten under en och samma dag.

Behovet av lokaler

Ändamålsenliga lokaler är en viktig fråga för flera av företagen och i många fall framhålls (bristen på) lokaler som ett potentiellt hinder för att företaget ska kunna växa. Några av företagen beskriver hur de är intresserade av att expandera sin verksamhet men att detta inte är möjligt på grund av att det antingen är svårt att hitta lokaler i rätt storlek eller att de lämpliga lokaler som finns är för dyra. Ett företag inom vård och omsorg, som driver en LSS verksamhet i västerort, beskriver hur de har planer att öppna ytterligare en verksamhet. Det är en stor satsning för företaget och det är ännu inte beslutat var i staden som verksamheten kommer lokaliseras. Detta beror till stor del på lokalfrågan. De lokaler som företaget har tittat på har antingen varit för stora eller för små och inga ”mellanstora” som passar företaget: *”Vi behöver en lokal för ungefär 30 personer men de är svåra att hitta”*. Även industridesignföretaget i Farsta framhåller lokalfrågan som viktigt för företagets framtid. De är bland annat oroliga över hur den långsiktiga prisökningen på lokalerna kan komma att slå mot företagets ekonomi.

”Överlag är jag bekymrad över frågan om tillgång till lokaler och hyresnivåer. Det är jätteviktigt för oss med rymliga lokaler till rimliga kostnader”

I Kista beskriver företagen att det finns gott om lediga lokaler men att de är slitna och omoderna. Att det står mycket ledigt i Kista nu beror delvis på att Ericsson har lämnat lokaler som är i behov av renovering. De moderna lokalerna i området är enligt de intervjuade i princip lika dyra som lokaler belägna i innerstaden. Representanten för Kista Business Network har uppfattningen att finns företagare som nu flyttar till Solna på grund av bristen på moderna lokaler i Kista.

Vad gäller lokalfrågan för techföretagen finns det ett stort intresse att sitta samlokaliserade med andra företag i så kallade kontorshotell eller co-working kontor. Detta ger ett lärande och bidrar till innovation. Särskilt de nystartade företagen upplever att tillgången samlokaliserade kontor såsom Things och SUP46 är en bra ”språngbräda” för företagen. Då finns möjligheten att hyra en liten lokal men ändå få tillgång till gemensamma mötesrum och andra faciliteter.

”Det positiva är att man som stad kan skapa viktiga mötesrum. Om man vill främja innovation och samla människor är det viktigt att det finns samlokalisering kontor”.

Tillgång till personal

Utmaning att hitta kompetens

Nästintill samtliga som intervjuats beskriver rekrytering som en utmaning, både vad gäller tillgången till högutbildade och till mindre kvalificerad arbetskraft. Företagen har olika förklaringar till varför det är svårt att få tillgång till personal. De kunskapsintensiva och tekniska branscherna upplever att utbudet av specialister är litet, och försöker därför lösa kompetensförsörjningen med att outsourca eller ta in arbetskraft från andra länder. Representanten för Kista Business Network lyfter fram hur företag i deras nätverk hämtar kompetens från utlandet då det saknas i Stockholm. Ett annat företag som intervjuats berättar hur de löser kompetensförsörjningen med att outsourca arbete till bland annat Pakistan och Kina. Ett av techföretagen som intervjuats lyfter utmaningen med att hitta utvecklare/programmerare till deras företag. I vissa fall har de löst kompetensförsörjningen med att ta in personal från andra länder, tex Taiwan.

*”Vi behöver väldigt specialiserade personer inom industridesign, ingenjörer etc.
Dessa kompetenser växer inte på träd om man säger så”*

”Det är jättekänt att man inte hittar folk, det verkar vara ett stort problem”

I andra branscher saknas istället mindre kvalificerad arbetskraft som har ett långsiktigt engagemang. Café- och restaurangverksamhet riskerar att bli ett genomgångsjobb, där det är svårt att få till kontinuitet och erfarenhetsuppbyggnad. Caféverksamheten i söderort beskriver hur det är ”svårare än man kan tro” att hitta mindre kvalificerad arbetskraft och att de har haft utmaningar med att rekrytera personal till köket och kassan: *”Vi är ju ett genomgångsjobb, folk stannar inte så länge – man är ung, pluggar samtidigt och så. Det gör att det är blir ännu svårare”*.

Men det behöver inte bara handla om kompetens utan även om geografiskt läge och tillgänglighet. Företag som ligger geografiskt avskilt upplever att pendlingsavståndet påverkar deras förutsättningar att rekrytera. LSS-verksamheten i västerort lyfter exempelvis rekryteringsproblematiken som en av de stora utmaningarna för deras verksamheter. Området ligger redan i utkanten av kommunen och är därför långt att pendla för många, något som framhölls som en anledning till att de har haft svårt att rekrytera.

Kanaler för rekrytering

För att rekrytera kompetens är det nästan ingen av företagen som går via Arbetsförmedlingen. Flera av de intervjuade företagen anser att det är krångligt och har erfarenhet av att de rekryteringsförslag man fått från Arbetsförmedlingen inte har haft rätt erfarenhet eller kompetens. Ibland handlar det också om att rekryteringsförslagen har bristande språkkunskaper. Ett av techföretagen berättar att de däremot använder sig av Arbetsförmedlingen när de tar in arbetskraft utanför EU. Då måste företaget först annonsera tjänsten via Arbetsförmedlingen för att se om kompetensen finns i Sverige. Det är ett rimligt krav, tycker företaget, men önskar att en rekryteringsprocess via Arbetsförmedlingen skulle fungera bättre och mer effektivt utifrån företagets behov: *”Om arbetsförmedlingen skulle fungera som den ska skulle det vara bra. Det är dyrt att rekrytera på annat sätt”*.

Flera av de intervjuade beskriver att de ofta använder rekryterings- och bemanningsföretag för att rekrytera. Men det är också vanligt att företaget går via sina egna kontaktnät och kanaler för att hitta rätt kompetens. Det kan bero på att man eftersöker väldigt specifik och unik kompetens och att det därför är för svårt att hitta dem genom mer konventionell rekrytering. Vissa företag använder digitala tjänster såsom Blocket, Facebook och LinkedIn för att hitta relevant kompetens. Startupföretaget Beleco berättar hur de använder sig av plattformen The Hub som är skräddarsydd för startupföretag. The Hub attraherar rätt typ av kompetens som är intresserade av att arbeta på ett start-up företag. Caféverksamheten i söderort använder sig av stadsdelens facebookgrupp för att hitta personal. Ibland har caféet även gått via skolor och utbildningsprogram för att rekrytera.

Vad kan göras bättre enligt företagen?

Kontakten med staden

Företagen har olika syn på hur kontakten med Stockholms stad fungerar. Ett av techföretagen har fått stipendium från staden och har haft en bra relation till staden och näringslivet. Staden har bland annat lyft fram företaget som ett framgångsrikt exempel i många olika sammanhang. För några av företagen som intervjuats har kontakten varken varit bra eller dålig. Ett av företagen framhåller att de inte haft någon relation till staden och vet inte varför de skulle behöva någon hjälp eller stöd från dem heller.

Det finns dock flera företag som menar att kontakten till staden måste bli bättre. Företagen beskriver hur det är svårt, och omständligt, att komma i kontakt med stadens tjänstemän. De intervjuade saknar tydlighet i vart de ska vända sig för olika typer av frågor och i de fall de tillslut har hittat rätt upplever de att responsen varit svag. Klagomål har ignorerats och företagen upplever också att staden ignorerat sitt ansvar för exempelvis städning och röjning i vissa områden. Framförallt verksamhetsområdena beskriver stora utmaningar vad gäller brott och sopdumpning. Även i Kista upplever företagen att otryggheten har ökat och att säkerhetsläget har förvärrats för personal och arbetare. Representanten för Kista Business Network berättar om företag som funnits i Kista i 15 år som nu överväger att flytta på grund av ökad otrygghet. Trygghet och säkerhetsfrågan är viktig för många företagare som intervjuats och det är också en fråga där staden behöver agera för att vända utvecklingen.

”Jag tror att många företag känner att de inte existerar i stadens ögon.”

Ett annat företag efterfrågar långsiktighet och transparens från staden. Detta för att de som företag ska känna sig trygga i att våga göra satsningar och samtidigt ha koll på stadens planer och ambitioner. Att staden upplevs som otydlig och stängd fungerar som en osäkerhetsmarkör, något som företag gärna vill slippa. Flera företag som intervjuats är med i någon typ av kollektiv, en företagarförening eller företagsnätverk. Företagen lyfter fram hur kollektivt agerande enklare skapar önskad förändring. Det är förhållandevis vanligt att grannföretagen vill liknande saker eller delar samma oro gällande området de är belägna i.

”Ekonomi i Stockholm utvecklas till kunskapsekonomi, nyexade vill ha hög standard på trivsel och arbetsmiljö. Vårt verksamhetsområde bör ha en plan från stadens sida att bli mer attraktivt att vistas i”

Attraktivitetsfaktorn viktig

För företagen är det viktigt att staden och regionen är attraktiv. Attraktivitet för de intervjuade betyder allt från bra kommunikationer till arbetsplatsen, trygga miljöer för de anställda, bostäder till rimligt pris för arbetskraften och ett rikligt nöjesutbud. Konkurrensen om arbetskraft är hög och regionen behöver vara attraktiv för att företagen ska kunna attrahera kompetens. I flera intervjuer betonas behovet av strategisk planering och att attrahera rätt sorts företag till rätt plats. En företagare drar paralleller till hur det var på 90-talet när företag i Åkersberga lyckades rekrytera folk från hela världen för att det fanns en samlad etablering kring IT och telekom och det ansågs attraktivt att arbeta där.

Även behovet av kontinuerlig marknadsföring framkommer i några intervjuer. I Kista finns det en oro att området kommer förlora sin ”buzz” om inte staden aktivt arbetar för att utveckla och marknadsföra området. Internationellt har Kista ett bra rykte men i Sverige behöver det stärkas. Startupföretagen har inte upptäckt området i önskvärd utsträckning och omoderna lokaler gör att företag börjar se sig om efter en ny lokalisering. Representanten för Kista Business Network önskar ett mer öppet Kista och rikare stadsliv.

”Vi vill vara kvar, alla här har en kärlek till Kista. Man vill att Kista ska utvecklas. Vi vill att det ska vara ett Silicon Valley med full fart, det finns så mycket potential”.

Framtidsplaner

Många talar om expansion och tillväxt...

Samtliga företag som intervjuats talar om expansion och tillväxt. Många av företagen är även inriktade på att expandera globalt. Industridesignföretaget i Farsta ser exempelvis positivt på framtiden och hoppas på en stark tillväxt. De agerar nu på en svensk marknad men kommer att internationaliseras och etableras utomlands. De har planer på expansion i omsättning. Eftersom all tillverkning sker utomlands kommer det dock inte påverka företaget så mycket på hemmaplan. De har nyligen skrivit på en förlängning av hyreskontraktet och planerar att sitta åtminstone fem år till i sin lokal i Farsta.

Även techföretaget Kista framhåller att det har fokus på att växa. Först är fokus på Sverige och den svenska marknaden, men sedan väntar en global expansion. Företaget har planer på att arbeta med e-handel som gör att de enkelt kan arbeta med både Kina och Pakistan. Genom digitaliseringen kan företaget anställda programmerare i Pakistan som erbjuder lika hög kvalitet i arbetet som om det hade gjorts i Stockholm, dock till ungefär hälften av kostnaden.

Likaså har produktionsbolaget i västerort planer på att expandera framöver. Företaget berättar att de vill växa organiskt, trimma sina processer och bli en världsklasstillverkare av mekaniska system högre upp i näringskedjan. De vill också utveckla sin produktion hemma i Sverige. *”Med all ny teknik är det konkurrenskraftigt att lägga produktion i Sverige igen. Det innebär dock en utmaning med rekrytering”*

För startupföretaget Beleco finns stora planer på tillväxt. Företaget är ensamma på sin marknad och efterfrågan på att hyra möbler spås öka i framtiden. Företaget beskriver hur de ser ett skifte där digitaliseringen och ökad rörlighet leder till ett minskat behov av att äga sina möbler. Detta är en led i delningsekonomin, där allt fler tjänster går ut på att underlätta att flera personer ska kunna dela samma resurs. Om företaget kommer ha sitt huvudkontor i Stockholm om fem år är man inte säker på. Eventuellt flyttar företaget till Tyskland. I Berlin finns både ett spännande stadsliv och bostäder till rimliga priser – dvs faktorer som underlättar rekrytering av unga programmerare.

”Eftersom vi är digitala så är det intressant att göra sig så attraktivt som möjligt för de anställda. Om staden inte är tillräckligt attraktiv får vi inte den bästa arbetskraften”

...men framtiden är svår att förutse

Trots att det finns stora planer på tillväxt är det svårt för företagen att veta hur framtiden kommer se ut. Megatrender såsom digitalisering, urbanisering och automatisering medför både utmaningar och möjligheter för företagen. Flera av företagen vittnar exempelvis om hur digitaliseringen både leder till nya sätt att arbeta med kompetensförsörjning (genom tex outsourcing) och skapar möjligheter att ta fram nya lösningar. Ett av företagen berättar exempelvis om hur en ny digitallösning kunde optimera deras varuflöde. Genom kontinuerlig bevakning på inkommande och utgående varor lyckades företaget behålla samma lageryta trots en 900 procent ökning i omsättning över ett antal år. Exemplet belyser hur näringslivet i hög grad påverkas av skiftet till ett mer digitalt och automatiserat samhälle.

Även restriktioner i handelsavtal eller andra politiska åtgärder (såsom moms och skatter) kan komma att påverka hur företagen utvecklas framöver. Ett av företagen berättar exempelvis om hur deras produktion utomlands kan komma att påverkas av bristen på komponenter, vilket har föranletts av ökade miljökrav på produktionen i Kina. Exemplet belyser hur utvecklingen hos små stockholmsbaserade företag är beroende av komplexa globala processer, vilket kan göra framtiden för varje enskilt företag mycket svår att förutse.

Sammanfattande analys

Rapporten om företagandet i Stockholms stad visar på en positiv bild av utvecklingen för Stockholms stads näringsliv under åren 2010–2017. Arbetsställena har ökat och omkring 100 000 fler är anställda i staden idag jämfört med 2010. Detta talar för en god återhämtning sedan finanskrisen och visar att Stockholm stad har ett konkurrenskraftigt näringslivsklimat och attraherar många nya företag. Samtidigt visar intervjuerna med företagen att det finns flera utmaningar som hämmar tillväxten, bland annat vad gäller tillgång till lokaler och förmåga att rekrytera arbetskraft.

Innerstaden fortsatt magnet för jobben

Mellan 2010–2017 har antalet arbetsställen ökat med 31 procent i staden som helhet. Tillväxten av arbetsställen har dessutom varit relativt jämt spridd över stadens olika stadsdelsområden. För de flesta stadsdelsområdena har tillväxten varit mellan 27–33 procent. Hässelby-Vällingby samt Hägersten-Liljeholmen utmärker sig dock med en högre tillväxt. Spånga-Tensta utmärker sig med en något lägre tillväxttakt 14 procent.

Vad gäller tillväxten av antalet anställda ser bilden något annorlunda ut. Framförallt är det innerstaden som har stått för den starka tillväxten medan många stadsdelsområden i ytterstaden släpar efter. Undantaget är Skärholmen som har haft en stark tillväxt på 30 procent mellan 2010–2017. Den generella bilden är dock att det är innerstaden som mellan åren 2010–2017 har haft den starkaste tillväxten av antalet anställda. Även det senaste året har utvecklingen varit som starkast i innerstaden, där Kungsholmen och Norrmalm har haft den kraftigaste tillväxten följt av Skarpnäck. Övriga stadsdelsområden i ytterstaden har haft en relativt svag utveckling, med en minskning av antal anställda i Spånga-Tensta, i stort sett oförändrat antal i Rinkeby-Kista, Hässelby-Vällingby och Farsta, samt svag tillväxt i Skärholmen och Hägersten-Liljeholmen.

Att arbetsställena ökar i ytterstaden är positivt och visar att det finns många som väljer att starta nya företag där, dock är inte tillväxten i antal anställda i ytterstaden lika god som den skulle kunna vara. Det tycks framförallt vara i innerstaden som det finns många företag som de senaste åren haft en tillväxtfas och anställt många nya medarbetare. Detta talar för att innerstaden är en stark dragare för jobben och att den jobbtillväxt som skett i innerstaden inte har "svällt över" till stadsdelsområdena i ytterstaden.

Specialiserad eller diversifierad?

Stockholms stad har ett diversifierat näringsliv och en bred mix av olika branscher. Över 80 procent av samtliga branscher finns i kommunen. Skulle de angränsade kommunerna inom den lokala arbetsmarknaden räkas med skulle siffran troligtvis bli något högre. Detta är både en styrka och konkurrenskraft. Hög branschbredd skapar en robusthet på arbetsmarknaden och en motståndskraft inför eventuella nedgångar i något branschsegment. Ett diversifierat näringsliv underlättar dessutom matchningen mellan arbetstagare och arbetsgivare.

På en lägre geografisk upplösningsnivå utgörs Stockholm av flera specialiserade stadsdelsområden. Det är exempelvis tydligt att innerstaden har en specialisering inom kunskapsintensiva tjänster medan flera områden i ytterstadsdelarna har en specialisering inom exempelvis transport och magasinering eller vård och omsorg. Studeras företagsstrukturen på en ännu mer detaljerad nivå framträder att specialiseringen ofta är mycket lokal, koppla till enskilda företagsområden och verksamhetsområden.

En strategi för att stärka näringslivet i staden är att arbeta med stadsdelsområdets profilnäringar. Vilka krav ställer profilnäringarna på stadsdelsområdet och hur kan staden möta dessa? Kunskapsintensiva företag har exempelvis ofta önskemål om att verka samlokaliserade med andra företag i urbana miljöer. Företag inom logistik och transport behöver god tillgänglighet och lagerlokaler. Företag inom vård och utbildning har andra sina behov och förutsättningar. Även profilnäringarna som inte växt är intressanta att belysa vidare för stadsdelsområdena. Dessa branscher verkar i stadsdelsområdet men har av någon anledning inte vuxit. Här kan det finnas potential att vända trenden med hjälp av stadsplanering eller andra insatser. Sweco ser att det i detta hänseende också är viktigt att titta utanför kommungränsen. Vissa stadsdelsområden gränsar till etablerade företagsområden eller handelsnoder, tex Solna strand och Kungens kurva. Dessa är i denna analys inte inräknade men har troligtvis stor påverkan på näringslivsstrukturen som helhet.

Hur kan näringslivet stärkas?

Stockholms stad har ett starkt näringsliv och är en attraktiv plats att verka på som företagare. Samtidigt visar denna rapport att det finns ett antal utmaningar som kan hämma tillväxten i staden. Följande områden ser Sweco som viktiga för näringslivsarbetet i staden framöver:

Tillgång till ändamålsenliga lokaler (till en rimlig kostnad)

Av intervjuerna med företagen framhålls att tillgången till ändamålsenliga lokaler som en stor utmaning. Utbudet som finns är dyrt och företagen har svårt att hitta lokaler av rätt storlek. I flera fall är detta ett direkt hinder för expansion av företagen eller en begränsning i form av att nya företagsidéer inte kan realiseras. Detta talar för att staden bör arbeta för att säkerställa att det finns lokaler för stadens näringsliv. Mot bakgrund av att vakansgraden är relativt hög i många stadsdelsområden bör lokalfrågan prioriteras. Hur kan lokalerna moderniseras och bättre anpassas i storlek efter de behov som finns hos företagen idag?

Alla stadsdelar behöver inte ha allt – men det förutsätter god nåbarhet

Stockholm stad har en kompletterande arbetsmarknad. Olika stadsdelar har sina egna profilnäringar som växer. I innerstaden och Kista finns kunskapsintensiva näringar och i vissa delar av ytterstaden finns viktiga verksamhetsområden med näringar inom tex bygg, handel och logistik. Eftersom pendlingsförutsättningarna i länet är goda är människor villiga att pendla mellan jobb och arbete. Detta talar för att alla stadsdelar inte behöver ha en komplett arbetsmarknad. Snarare är det mixen tillsammans, där flera mer eller mindre specialiserade stadsdelar, utgör en diversifierad stad. Detta förutsätter i sin tur fortsatta investeringar i infrastruktur och hållbart resande för att smidigt underlätta pendling och stärka matchningen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Finns möjligheten att pendla till olika typer av jobb minskar behovet av en komplett arbetsmarknad i stadsdelarna.

Underlätta rekrytering

Nästintill samtliga som intervjuats beskriver rekrytering som en utmaning, både vad gäller tillgången till högutbildade och till mindre kvalificerad arbetskraft. Därtill framhålls det som både krångligt och ineffektivt att gå genom Arbetsförmedlingen. För att förbättra matchningen mellan arbetskraft och arbetsgivare bör staden arbeta för att underlätta rekryteringsprocessen för företagen.

Attraktivitetsfaktorn är viktig – öka tryggheten och säkerheten

För företagen är det viktigt att staden och regionen är attraktiv. Det gäller allt från bra kommunikationer till arbetsplatsen, trygga miljöer för de anställda, bostäder till rimligt pris för arbetskraften och ett rikligt nöjesutbud. Konkurrensen om arbetskraft är hög och regionen behöver vara attraktiv för att företagen ska kunna attrahera kompetens. Mot bakgrund av detta är det viktigt att staden arbetar för att stärka säkerheten och tryggheten i framförallt företags- och verksamhetsområdena som idag har utmaningar med brott och säkerhet. Verksamhetsområden är

viktiga för jobben i ytterstaden och om dessa får dåligt rykte riskerar man att företag flyttar, eller att företag får svårt att dra till sig arbetskraft.

Bättre kontakt mellan stad och företag

Fler av de intervjuade företagen upplever att kontakten med staden är dålig. Klagomål är svåra att framföra och det finns en känsla av att staden inte bryr sig om företagen. Det behövs ett mer proaktivt och aktivt samarbete mellan staden och företagen. Kontaktvägarna behöver förtydligas och staden behöver ha en bättre dialog med företagen. En mer tät dialog mellan staden och företagen skulle ge staden kunskap om näringslivets behov och ge bättre förutsättningar för att stärka näringslivet i staden.

Särskild studie av Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta

I detta avsnitt presenteras statistik för stadsdelsområdena Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta, uppdelat på finare områdesnivå i stadsdelarna Rinkeby, Kista samt Gamla Spånga och Tensta. Denna uppdelning görs då det mellan dessa områden finns en särskilt stor spridning i företagsstruktur och branschstruktur. Av totalt 4 036 arbetsställen i stadsdelsområdena Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta kan 85 arbetsställen inte platsbestämmas på en mer detaljerad nivå än att de bedriver verksamhet inom dessa stadsdelsområdens gränser. Detta innebär att statistik för återstående 3 951 arbetsställen presenteras. Då en arbetsgivare till exempel kan ha arbetsställen i både Rinkeby och Kista finns fokus i detta avsnitt istället på arbetsstället.

Värt att ha med sig då man studerar resultaten för dessa stadsdelar är att Kista sett till befolkningsstorlek ungefär är en dubbelt så stor stadsdel som Rinkeby. Den sista december 2016 bodde cirka 21 500 personer i Kista stadsdel i förvärvsarbetande ålder (20-64 år) att jämföra med drygt 9 000 boende i Rinkeby. I Spånga-Tensta är fördelningen av befolkning mellan de 2 stadsdelarna mer jämn – ungefär 11 000 personer i förvärvsarbetande ålder bodde i både Gamla Spånga respektive Tensta.

Inga detaljerade branschanalyser görs i detta avsnitt, då dessa återfinns i Swecos större rapport om nuläget på Stockholms arbetsmarknad. Värt att notera är dock att spridningen av branscher i de olika stadsdelarna, vilken beräknas utifrån statistik i Företagsdatabasen, var jämförelsevis störst i Kista. I detta område var branschbredden 37 procent, vilket innebär att de företag som har arbetsplats i Kista stadsdelar är verksamma i 308 av totalt 832 branscher. I Spånga var branschbredden nästan lika stor, 36 procent, medan den i Tensta och Rinkeby var 14 respektive 11 procent.

Arbetsställen och anställda

I tabell 9 visas antal anställda och arbetsställen i de fyra stadsdelarna uppdelat på arbetsställets storlek. Tabellen visar att Rinkeby-Kista är väldigt splittrat sett till var företagen i stadsdelsområdets gränser är belägna – ungefär 85 procent av alla företag och 95 procent av alla anställda i stadsdelsområdet jobbar i Kista stadsdel. Även i Spånga-Tensta finns stora skillnader och av samtliga arbetsställen och anställda i stadsdelsområdet återfinns 80 procent i stadsdelen Gamla Spånga.

Tabell 10 Antal arbetsställen och anställda i stadsdelarna Rinkeby, Kista, Gamla Spånga och Tensta efter storlek på arbetsstället, kv3 2017

	Kista		Rinkeby		Gamla Spånga		Tensta	
	Arbetsställen	Anställda	Arbetsställen	Anställda	Arbetsställen	Anställda	Arbetsställen	Anställda
<i>Storleksklass</i>								
0 Anställda	348	-	86	-	379	-	113	-
1-4 Anställda	718	1 340	139	278	654	1 167	171	346
5-9 Anställda	282	1 883	30	203	132	877	37	251
10-19 Anställda	263	3 569	21	291	99	1 348	27	366
20-49 Anställda	188	5 613	15	448	57	1 749	12	346
50-99 Anställda	74	5 263	8	621	26	1 812	15	1 055
100- Anställda	46	23 202	1	112	10	2 145	-	-
Totalt	1 919	40 870	300	1 953	1 357	9 098	375	2 364

Som tidigare nämnts i denna rapport är Kista ett speciellt område i Stockholm vad gäller strukturen på det lokala näringslivet. Dels är koncentrationen av stora arbetsgivare och arbetsställen speciellt stor i Kista och dels arbetar en stor andel av områdets anställda på dessa stora företag. Detta kan ses i Tabell 10 genom att 23 200 av totalt 40 900 anställda i Kista jobbar på ett arbetsställe med 100 eller fler anställda. Detta mönster syns inte för Rinkeby, Gamla Spånga eller Tensta där antalet anställda är mer jämnt spridda efter storleken på arbetsstället.

Ägarkategori

Fördelat efter ägarkategori i Tabell 11, syns att en större andel privata svenska företag med koncern, väljer att ha sina arbetsplatser i Kista och Spånga, medan förhållandevis fler svenska företag utan koncern har arbetsplats i Rinkeby och Tensta. Även många utländska företag väljer att lokalisera sig i Kista, vilket är speciellt jämfört med de övriga stadsdelarna. Detta visar på att Kista, och till viss del Gamla Spånga, är attraktiva områden för de stora företagen att bedriva sin verksamhet inom.

Värt att notera är att en jämförelsevis hög andel av arbetsställena i Rinkeby och Tensta är i offentlig regi – i Rinkeby är denna andel 14 procent och i Tensta 17 procent.

Tabell 11 Antal arbetsställen i stadsdelarna Rinkeby, Kista, Gamla Spånga och Tensta efter ägarkategori, 2017

	Kista		Rinkeby		Gamla Spånga		Tensta	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
<i>Ägarkategori</i>								
Kommunalt	75	4%	35	12%	49	4%	59	16%
Landsting	7	0%	6	2%	6	0%	2	1%
Privat Svenskt Med Koncern	464	24%	18	6%	227	17%	11	3%
Privat Svenskt Utan Koncern	971	51%	238	79%	1 004	74%	300	80%
Statligt	22	1%	1	0%	6	0%		0%
Utländska	380	20%	2	1%	65	5%	3	1%
Totalt	1 919	100%	300	100%	1 357	100%	375	100%

Appendix

Tabellbilaga

Tabell 12 Antal och andel anställda samt arbetsställen per stadsdelsområde

Område	Arbetsställen		Anställda	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Rinkeby-Kista	2 342	2,8%	43 429	6,3%
Spånga-Tensta	1 694	2,0%	11 448	1,7%
Hässelby-Vällingby	2 605	3,1%	12 206	1,8%
Bromma	4 703	5,7%	29 105	4,3%
Kungsholmen	6 468	7,8%	77 825	11,4%
Norrmalm	16 078	19,4%	178 887	26,1%
Östermalm	11 581	14,0%	93 221	13,6%
Södermalm	13 748	16,6%	94 977	13,9%
Enskede-Årsta-Vantör	5 306	6,4%	38 060	5,6%
Skarpnäck	1 961	2,4%	9 646	1,4%
Farsta	2 192	2,6%	13 441	2,0%
Älvsjö	1 355	1,6%	8 923	1,3%
Hägersten-Liljeholmen	5 325	6,4%	45 236	6,6%
Skärholmen	1 400	1,7%	9 888	1,4%
Okänt	6 210	7,5%	17 819	2,6%
Hela Staden	82 968	100%	684 111	100%

Tabell 13 Antal arbetsställen och anställda per bransch 2010, 2016 och 2017

	Arbetsställen			Anställda		
	2010	2016	2017	2010	2016	2017
<i>Bransch</i>						
Jordbruk, skogsbruk och fiske	316	418	418	254	326	284
Utvinning av mineral	13	20	21	31	49	48
Tillverkning	1 791	1 802	1 780	13 418	12 515	12 200
Försörjning av el, gas, värme och kyla	87	133	128	1 586	1 343	1 358
Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	72	94	103	1 083	1 374	1526
Byggverksamhet	4 164	5 337	5 338	20 532	30 092	31 325
Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	9 546	9 989	9 956	63 897	74 694	75 786
Transport och magasinering	2 137	2 278	2 400	24 354	26 133	25 607
Hotell- och restaurangverksamhet	3 247	3 900	3 944	25 103	33 863	34 925
Informations- och kommunikationsverksamhet	6 042	8 452	8 879	61 816	69 158	84 756
Finans- och försäkringsverksamhet	1 851	2 276	2 377	34 781	37 237	39 623
Fastighetsverksamhet	4 907	6 739	7 155	9446	11 426	12 025
Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	14 469	19 313	20 234	86 454	103 220	95 152
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	2 880	3 637	3 741	49 233	62 368	63 653
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	324	319	313	40 639	42 290	43 004
Utbildning	2 256	2 841	2 940	48 019	55 635	56 528
Vård och omsorg; sociala tjänster	3 098	4 340	4 418	55 758	68 551	69 467
Kultur, nöje och fritid	2 921	3 982	4 182	12 583	14 691	14 703
Annan serviceverksamhet	3 064	4 155	4 245	17 921	21 589	21 634
Bransch saknas	231	391	390	214	464	486
Totalt	63 416	80 416	82 962	567 122	667 018	684 111

Tabell 14 - Specialiseringskvot - Stadsdelsområde vs hela staden

Bransch (SNI avd.nivå)	Rink.- Kista	Spå.- Tensta	Häss.- Väll.	Bro- mma	K- holmen	N- malm	Ö- malm	S- malm	EÅV	Skarp- näck	Farsta	Älvsjö	Häg.- Liljeh.	Skär- holmen
Tillverkning (C)	1,6	2,3	2,7	1,1	1,2	0,2	0,4	0,7	2,2	2,9	1,2	3,4	1,2	1,7
Försörjning av el, gas, värme och kyla (D)	0,2		3,8	0,2	0,3	0,4	3,8	0,8	2,2				0,3	
Vattenförsörjning; avlopp, avfall, och sanering (E)		5,6	0,7	4,7	0,0	0,3	0,8	0,3	2,8		1,0	13,0	1,0	0,4
Byggverksamhet (F)	0,4	1,4	2,3	2,1	1,4	0,2	0,3	0,5	2,5	2,8	1,6	1,6	3,2	1,7
Handel; reparation av motorfordon (G)	1,5	1,8	1,2	1,7	0,7	0,9	0,7	0,9	1,4	0,9	1,0	0,9	1,1	1,6
Transport och magasinering (H)	0,3	4,0	1,3	1,2	1,1	0,5	0,7	0,5	2,5	0,9	1,6	1,2	2,5	1,5
Hotell- och restaurangverksamhet (I)	0,5	0,3	0,6	0,7	0,6	1,3	1,1	1,6	0,7	0,4	0,7	1,3	0,5	0,6
Informations- och kommunikation (J)	3,4	0,1	0,1	0,6	0,9	1,1	1,2	0,9	0,2	0,2	0,3	0,2	0,6	0,0
Finans- och försäkringsverksamhet (K)	0,1	0,1	0,1	0,3	0,6	2,3	1,0	0,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
Fastighetsverksamhet (L)	0,4	0,6	1,5	1,0	0,9	0,9	1,2	1,3	1,0	0,8	0,8	0,7	0,7	0,4
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (M)	0,7	0,3	0,4	0,6	1,0	1,5	1,0	1,2	0,6	0,6	0,3	0,4	0,5	0,1
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster, stödtjänster (N)	0,7	0,8	0,4	0,9	1,6	1,1	0,8	0,6	1,0	0,8	0,7	0,9	1,7	1,0
Offentlig förvaltning, försvar; obligatorisk socialförsäkring (O)	0,2	0,6	0,2	0,3	2,1	1,1	1,6	0,8	0,3	0,1	0,8	0,4	0,9	0,9
Utbildning (P)	0,9	2,3	2,7	1,6	0,6	0,3	1,7	0,9	1,3	2,5	2,3	1,9	1,1	2,0
Vård och omsorg; sociala tjänster (Q)	0,5	1,2	2,0	1,2	1,0	0,4	0,6	1,7	1,6	2,3	2,6	2,3	0,7	2,3
Kultur, nöje och fritid (R)	0,4	0,4	1,0	0,9	0,4	1,1	1,8	0,9	1,0	0,7	0,8	0,5	0,5	0,7
Annan serviceverksamhet (S)	0,3	0,6	0,9	0,9	1,0	1,1	1,0	1,7	0,7	0,5	0,6	0,3	0,7	0,8

Förklaring: Specialiseringskvoten visar andel anställda inom resp. bransch inom stadsdelsområdet dividerat med hela stadens andel. Specialiseringskvot > 1 innebär högre andel anställda inom branschen i SDO i förhållande till staden som helhet (gröna celler). Specialiseringskvot < 1 innebär lägre andel än staden som helhet (gråmarkerade celler). Specialiseringskvot > 2 dvs dubbelt så hög andel anställda inom branschen som hela stadens andel har markerats mörkgrönt. Branscher med få anställda ("Jordbruk, skogsbruk och fiske", "Utvinning av mineraler") redovisas ej.

Tabell 15 Tillväxtkvot - Stadsdelsområde vs hela staden

Bransch (SNI avd.nivå)	Rink.- Kista	Spå.- Tensta	Häss.- Väll.	Bro- mma	K- holmen	N- malm	Ö- malm	S- malm	EÅV	Skarp- näck	Farsta	Älvsjö	Häg.- Liljeh.	Skär- holmen
Tillverkning (C)	Lägre	Lägre	Lägre	Lägre	Högre	Lägre	Högre	Högre	Lägre	Högre	Högre	Lägre	Lägre	Högre
Försörjning av el, gas, värme och kyla (D)			Lägre	Lägre		Högre	Lägre	Högre	Högre				Lägre	
Vattenförsörjning; avlopp, avfall, och sanering (E)		Högre	Lägre	Högre	Neg.	Neg.	Högre	Högre	Neg.		Högre	Högre	Högre	Högre
Byggverksamhet (F)	Högre	Neg.	Högre	Lägre	Högre	Lägre	Högre	Lägre	Högre	Högre	Lägre	Lägre	Lägre	Högre
Handel; reparation av motorfordon (G)	Högre	Lägre	Neg.	Lägre	Högre	Högre	Högre	Högre	Neg.	Lägre	Neg.	Högre	Lägre	Neg.
Transport och magasinerings (H)	Neg.	Högre	Högre	Neg.	Högre	Neg.	Högre	Neg.	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre
Hotell- och restaurangverksamhet (I)	Lägre	Lägre	Högre	Högre	Lägre	Lägre	Högre	Lägre	Lägre	Högre	Högre	Lägre	Högre	Högre
Informations- och kommunikation (J)	Högre	Neg.	Neg.	Neg.	Lägre	Högre	Lägre	Högre	Neg.	Lägre	Neg.	Neg.	Lägre	Högre
Finans- och försäkringsverksamhet (K)	Högre	Neg.	Neg.	Neg.	Neg.	Högre	Högre	Neg.	Neg.	Högre	Neg.	Högre	Lägre	Neg.
Fastighetsverksamhet (L)	Högre	Neg.	Lägre	Högre	Högre	Lägre	Högre	Lägre	Högre	Neg.	Högre	Lägre	Högre	Neg.
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (M)	Neg.	Högre	Neg.	Lägre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Neg.	Neg.	Lägre
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster, stödtjänster (N)	Högre	Högre	Lägre	Neg.	Högre	Högre	Neg.	Lägre	Lägre	Neg.	Neg.	Lägre	Lägre	Högre
Offentlig förvaltning, försvar; obligatorisk socialförsäkring (O)	Högre	Högre	Neg.	Högre	Högre	Högre	Neg.	Neg.	Neg.	Neg.	Högre	Högre	Högre	Högre
Utbildning (P)	Högre	Lägre	Lägre	Lägre	Högre	Lägre	Högre	Lägre	Högre	Lägre	Lägre	Neg.	Högre	Högre
Vård och omsorg; sociala tjänster (Q)	Högre	Högre	Neg.	Högre	Lägre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre
Kultur, nöje och fritid (R)	Högre	Högre	Högre	Neg.	Neg.	Lägre	Lägre	Högre	Högre	Högre	Neg.	Högre	Högre	Högre
Annan serviceverksamhet (S)	Högre	Högre	Högre	Högre	Högre	Lägre	Högre	Lägre	Lägre	Högre	Lägre	Lägre	Högre	Högre

Förklaring: Tillväxtkvoten har baserat på antal anställda beräknats som branschens tillväxt i stadsdelsområdet i relation till hela stadens tillväxt i branschen. I tabellen redovisas om stadsdelens tillväxt är högre eller lägre än stadens, samt om stadsdelens tillväxt har varit negativ. För branscherna (C) och (D) har stadens tillväxt varit negativ. I dessa fall redovisas om stadsdelen har haft en högre (mindre negativ/positiv) eller lägre (=mer negativ) tillväxt än staden som helhet.

Tabell 16 Specialisering och Tillväxt över staden

Bransch (SNI avd.nivå)	Rink.- Kista	Spå.- Tensta	Häss.- Väll.	Bro- mma	K- holmen	N- malm	Ö- malm	S- malm	EÅV	Skarp- näck	Farsta	Älvsjö	Häg.- Liljeh.	Skär- holmen	Antal Ja
Tillverkning (C)					Ja					Ja	Ja			Ja	4
Försörjning av el, gas, värme och kyla (D)									Ja						1
Vattenförsörjning; avlopp, avfall, och sanering (E)		Ja		Ja								Ja			3
Byggverksamhet (F)			Ja		Ja				Ja	Ja				Ja	5
Handel; reparation av motorfordon (G)	Ja														1
Transport och magasiner (H)		Ja	Ja		Ja				Ja		Ja	Ja	Ja	Ja	8
Hotell- och restaurangverksamhet (I)							Ja								1
Informations- och kommunikation (J)	Ja					Ja									2
Finans- och försäkringsverksamhet (K)						Ja									1
Fastighetsverksamhet (L)							Ja								1
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (M)						Ja		Ja							2
Uthyrning, fastighetservice, resetjänster, stödtjänster (N)					Ja	Ja									2
Offentlig förvaltning, försvar; obligatorisk socialförsäkring (O)					Ja	Ja									2
Utbildning (P)							Ja		Ja				Ja	Ja	4
Vård och omsorg; sociala tjänster (Q)		Ja		Ja				Ja	Ja	Ja	Ja	Ja		Ja	8
Kultur, nöje och fritid (R)															0
Annan serviceverksamhet (S)															0
Antal Ja	2	3	2	2	5	5	3	2	5	3	3	3	2	5	

Kommentar: I tabellen redovisas branscher där stadsdelsområdena har en specialiseringskvot > 1 och tillväxtkvot > 1 vilket innebär större andel av samtliga anställda i branschen än staden som helhet och samtidigt högre tillväxt sedan år 2010 än staden som helhet.

Tabell 17 Antal anställda för de 10 största arbetsgivarna i Stockholm efter ägarkategori, 2017

Arbetsgivare	Antal anställda
Kommunalt	
Stockholms Kommun	48 451
Stockholms Stadsteater Aktiebolag	640
Sveriges Kommuner Och Landsting	437
Stockholm Vatten Ab	356
Storstockholms Brandförsvär	321
Aktiebolaget Svenska Bostäder	317
Stockholmsmässan Aktiebolag	312
Aktiebolaget Stockholmshem	305
Aktiebolaget Familjebostäder	286
Skolfastigheter I Stockholm Aktiebolag Sisab	187
Landsting	
Stockholms Läns Landsting	8 288
Södersjukhuset Aktiebolag	5 640
Folktandvården Stockholms Län Ab	1 032
S:t Eriks Ögonsjukhus Ab	412
Locum Aktiebolag	312
Stockholms Konserthusstiftelse	212
Ambulanssjukvården I Storstockholm Aktiebolag	209
Inera Ab	187
Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag	162
Medicarrier Aktiebolag	139
Privat Svenskt Med Koncern	
Ericsson Ab	9 854
Nordea Bank Ab	4 396
H & M Hennes & Mauritz Gbc Ab	4 385
Skandinaviska Enskilda Banken Ab	4 162
Svenska Handelsbanken Ab	2 997
Skanska Sverige Ab	2 782
Securitas Sverige Aktiebolag	2 251
Brukarkooperativet Jag Serviceaktiebolag	2 062
Tele2 Sverige Aktiebolag	1 959
Attendo Sverige Ab	1 869
Privat Svenskt Utan Koncern	
Stil Assistans Ab	812
Stiftelsen Stockholms Sjukhem	587
Tornado Aktiebolag	569
Brommageriatriken Ab	487
Assistans I Balans I Sverige Ab	412
Stockholms Stadsmission	346
Bonnier News Ab	337

Advokatfirman Vinge Stockholm Ab	262
Fora Ab	262
Sällskapet Vänner Till Pauvres Hontoux	244
Statligt	
Stockholms Universitet	5 591
Polismyndigheten	5 133
Regeringskansliet	4 931
Kungliga Tekniska Högskolan	3 736
Försvarsmakten	2 896
Arbetsförmedlingen	2 344
Postnord Sverige Ab	2 016
Samhall Aktiebolag	1 904
Försäkringskassan	1 882
Sveriges Domstolar	1 615
Utländska	
Keolis Sverige Ab	2 647
Mtr Tunnelbanan Ab	2 048
Capio S:t Görans Sjukhus Ab	1 987
Iss Facility Services Ab	1 712
Scandic Hotels Aktiebolag	1 608
Adecco Student Ab	1 487
Ibm Svenska Aktiebolag	1 412
Ernst & Young Aktiebolag	1 287
Wsp Sverige Ab	1 224
Mtr Pendeltågen Ab	1 212

Tabell 18 Antal och andel arbetsställen, arbetsgivare och anställda i Stockholm efter ägarkategori och juridisk form, 2017

	Arbetsställen		Arbetsgivare		Anställda	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
<i>Juridisk form per ägarkategori</i>						
Kommunalt	1 770	2,1 %	96	0,1 %	53 152	7,8 %
Försäkringsaktiebolag	4	0,0 %	4	0,0 %	28	0,0 %
Handelsbolag, Kommanditbolag	4	0,0 %	4	0,0 %	0	0,0 %
Ideella Föreningar	3	0,0 %	3	0,0 %	506	0,1 %
Kommunalförbund	9	0,0 %	2	0,0 %	323	0,0 %
Kommuner	1 616	1,9 %	2	0,0 %	48 595	7,1 %
Övriga Aktiebolag	100	0,1 %	72	0,1 %	3 397	0,5 %
Övriga Stiftelser Och Fonder	34	0,0 %	9	0,0 %	303	0,0 %
Landsting	220	0,3 %	25	0,0 %	16 732	2,4 %
Landsting	161	0,2 %	1	0,0 %	8 288	1,2 %
Ömsesidiga Försäkringsbolag	1	0,0 %	1	0,0 %	162	0,0 %
Övriga Aktiebolag	54	0,1 %	19	0,0 %	7 977	1,2 %
Övriga Stiftelser Och Fonder	4	0,0 %	4	0,0 %	305	0,0 %
Privat Svenskt Med Koncern	17 417	21,0 %	15 656	20,2 %	263 697	38,5 %
Bankaktiebolag	155	0,2 %	18	0,0 %	17 129	2,5 %
Bostadsrättsföreningar	13	0,0 %	13	0,0 %	0	0,0 %
Ekonomiska Föreningar	40	0,0 %	26	0,0 %	1 232	0,2 %
Familjestiftelser	1	0,0 %	1	0,0 %	2	0,0 %
Försäkringsaktiebolag	43	0,1 %	34	0,0 %	2 912	0,4 %
Handelsbolag, Kommanditbolag	430	0,5 %	399	0,5 %	2 927	0,4 %
Ideella Föreningar	216	0,3 %	175	0,2 %	7 775	1,1 %
Registrerade Trossamfund	30	0,0 %	3	0,0 %	490	0,1 %
Understödsföreningar	2	0,0 %	2	0,0 %	29	0,0 %
Ömsesidiga Försäkringsbolag	10	0,0 %	7	0,0 %	3 287	0,5 %
Övriga Aktiebolag	16 424	19,8 %	14 935	19,3 %	225 931	33,0 %
Övriga Stiftelser Och Fonder	53	0,1 %	43	0,1 %	1 983	0,3 %
Privat Svenskt Utan Koncern	57 338	69,1 %	57 009	73,5 %	150 613	22,0 %
Arbetslöshetskassor	21	0,0 %	20	0,0 %	544	0,1 %
Bankaktiebolag	1	0,0 %	1	0,0 %	3	0,0 %
Bostadsrättsföreningar	1 662	2,0 %	1 662	2,1 %	482	0,1 %
Ekonomiska Föreningar	397	0,5 %	388	0,5 %	2 229	0,3 %
Enkla Bolag	77	0,1 %	77	0,1 %	31	0,0 %
Familjestiftelser	3	0,0 %	3	0,0 %	2	0,0 %
Fysiska Personer	13 434	16,2 %	13 434	17,3 %	6 048	0,9 %
Försäkringsaktiebolag	10	0,0 %	10	0,0 %	157	0,0 %
Handelsbolag, Kommanditbolag	2 491	3,0 %	2 491	3,2 %	3 775	0,6 %
Ideella Föreningar	1 620	2,0 %	1 566	2,0 %	11 600	1,7 %
Kooperativ Hyresrättsförening	1	0,0 %	1	0,0 %	137	0,0 %

Oskiftade Dödsbon	13	0,0 %	13	0,0 %	10	0,0 %
Registrerade Trossamfund	87	0,1 %	48	0,1 %	1 272	0,2 %
Samfälligheter	39	0,0 %	39	0,1 %	39	0,0 %
Understödsföreningar	8	0,0 %	8	0,0 %	90	0,0 %
Ömsesidiga Försäkringsbolag	2	0,0 %	2	0,0 %	89	0,0 %
Övr Sv Jur Pers, Enl Särsk Lag	2	0,0 %	2	0,0 %	43	0,0 %
Övriga Aktiebolag	36 986	44,6 %	36 782	47,4 %	119 448	17,5 %
Övriga Stiftelser Och Fonder	484	0,6 %	462	0,6 %	4 614	0,7 %
Statligt	745	0,9 %	477	0,6 %	63 915	9,3 %
Ekonomiska Föreningar	1	0,0 %	1	0,0 %	0	0,0 %
Försäkringsaktiebolag	1	0,0 %	1	0,0 %	6	0,0 %
Handelsbolag, Kommanditbolag	39	0,0 %	39	0,1 %	0	0,0 %
Ideella Föreningar	8	0,0 %	8	0,0 %	129	0,0 %
Off. Korporationer O Anstalter	11	0,0 %	10	0,0 %	425	0,1 %
Statliga Enheter	280	0,3 %	138	0,2 %	48 052	7,0 %
Övriga Aktiebolag	388	0,5 %	263	0,3 %	14 361	2,1 %
Övriga Stiftelser Och Fonder	17	0,0 %	17	0,0 %	942	0,1 %
Utländska	5 478	6,6 %	4 296	5,5 %	136 002	19,9 %
Bankaktiebolag	2	0,0 %	2	0,0 %	169	0,0 %
Ekonomiska Föreningar	5	0,0 %	1	0,0 %	60	0,0 %
Fysiska Personer	3	0,0 %	3	0,0 %	2	0,0 %
Försäkringsaktiebolag	4	0,0 %	4	0,0 %	692	0,1 %
Handelsbolag, Kommanditbolag	97	0,1 %	79	0,1 %	934	0,1 %
Utländska Juridiska Personer	664	0,8 %	647	0,8 %	7 926	1,2 %
Övriga Aktiebolag	4 703	5,7 %	3 560	4,6 %	126 219	18,5 %
Totalsumma	82 968	100,0 %	77 559	100,0 %	684 111	100,0 %

De 5 största arbetsgivarna per stadsdelsområde

Rinkeby-Kista

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	2 864	2 724	140	5%
Micasa Fastigheter I Stockholm Ab	87	0	87	0%
Aktiebolaget Familjebostäder	62	62	0	0%
Storstockholms Brandförsvär	37	39	-2	-5%
Aktiebolaget Svenska Bostäder	31	31	0	0%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	291	179	112	63%
Folkvandvården Stockholms Län Ab	46	42	4	10%
Privat Svenskt Med Koncern				
Ericsson Ab	9 824	7 774	2 050	26%
Tele2 Sverige Aktiefbolag	1 896	1 062	834	79%
Telefonaktiefbolaget Lm Ericsson	337	337	0	0%
Loomis Sverige Ab	312	337	-25	-7%
Bold Printing Stockholm Ab	187	362	-175	-48%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Svenska Kennelklubben	112	87	25	29%
Viafone Sweden Ab	112	0	112	-
Al-Kowneyn Utbildning Centrum	87	0	87	-
Plantvision Ab	87	32	55	172%
Alerta Omsorg Ab	87	112	-25	-22%
Flexibla Människor Sverige Ab	87	0	87	-
Kometen Ab	87	0	87	-
Statligt				
Samhall Aktiefbolag	799	375	424	113%
Totalförsvarets Forskningsinstitut, Foi	412	462	-50	-11%
Kungliga Tekniska Högskolan	262	312	-50	-16%
Stockholms Universitet	212	137	75	55%
Rise Sics Ab	137	87	50	57%
Utländska				
Ibm Svenska Aktiefbolag	1 412	1 751	-339	-19%
Cgi Sverige Ab	1 112	0	1 112	-
Atea Sverige Ab	637	387	250	65%
Microsoft Aktiefbolag	562	462	100	22%
Coor Service Management Aktiefbolag	442	112	330	295%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Spånga-Tensta

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	2 688	2 228	460	21%
Aktiebolaget Svenska Bostäder	31	31	0	0%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	216	233	-17	-7%
Medicarrier Aktiebolag	137	87	50	57%
Folktandvården Stockholms Län Ab	46	26	20	77%
Privat Svenskt Med Koncern				
Kavat Vård Ab	97	0	97	-
Attendo Sverige Ab	87	62	25	40%
Green Landscaping Ab	87	0	87	-
Privat Svenskt Utan Koncern				
Oct Office And Computer Transport Aktiebolag	112	87	25	29%
Real Omsorg I Stor Stockholm Ab	87	0	87	-
Stiftelsen Islamiska Skolan	62	34	28	82%
Interkulturell Utbildning I Stockholm Ab	62	62	0	0%
Blå Vägen Flykting- Och Arbetsmarknads- Verksamhet Ek. För.	38	8	30	375%
Statligt				
Arbetsförmedlingen	119	35	84	240%
Samhall Aktiebolag	62	0	62	-
Trafikverket	32	0	32	-
Postnord Sverige Ab	32	31	1	3%
Apoteket Ab	13	13	0	0%
Utländska				
Arriva Sverige Aktiebolag	312	0	312	-
Schenker Ab	312	387	-75	-19%
Schenker Åkeri Ab	287	237	50	21%
Td Tech Data Ab	262	262	0	0%
Carolinas Matkasse Ab	187	0	187	-

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Hässelby-Vällingby

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	2 944	3 679	-735	-20%
Aktiebolaget Svenska Bostäder	162	189	-27	-14%
Storstockholms Brandförsvär	37	39	-2	-5%
Aktiebolaget Vårlyjus	7	0	7	-
Stiftelsen Hotellhem I Stockholm	2	3	-1	-33%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	112	165	-53	-32%
Folkandvården Stockholms Län Ab	62	29	33	114%
Privat Svenskt Med Koncern				
Attendo Lss Ab	166	0	166	-
Al-Azhar Stiftelsen	162	112	50	45%
Förskolorna Framtidsfolket Ab	109	78	31	40%
Praktikertjänst Aktiebolag	108	166	-58	-35%
Privat Svenskt Utan Koncern				
If Brommapojkarna	62	29	33	114%
Västerort Snabbservice Ab	62	30	32	107%
Läkarmissionen - Stiftelse För Filantropisk Verksamhet	62	30	32	107%
Bräcke Diakoni Stockholm Ab	42	34	8	24%
Sjöberga Gård Ab	35	34	1	3%
Statligt				
Postnord Sverige Ab	64	62	2	3%
Arbetsförmedlingen	62	62	0	0%
Polismyndigheten	24	26	-2	-8%
Systembolaget Aktiebolag	22	54	-32	-59%
Apoteket Ab	20	7	13	186%
Utländska				
System 3 R International Aktiebolag	162	137	25	18%
Pysslingen Förskolor Och Skolor Ab	110	42	68	162%
Ab Fortum Värme Samägt Med Stockholms Stad	62	62	0	0%
Competens Utbildning Sverige Ab	62	0	62	-
Svenska Lumon Aktiebolag	62	0	62	-
Hemköpskedjan Ab	62	62	0	0%
Kropp Och Själ Med Omtanke I Helsingborg Ab	62	0	62	-

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Bromma

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	3 911	3 759	152	4%
Stockholm Vatten Ab	252	0	252	-
Stockholm Avfall Aktiebolag	34	0	34	-
Aktiebolaget Vårlyus	6	16	-10	-63%
Stiftelsen Hotellhem I Stockholm	2	4	-2	-50%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	373	517	-144	-28%
Folkandvården Stockholms Län Ab	44	29	15	52%
Ambulanssjukvården I Storstockholm Aktiebolag	30	13	17	131%
Privat Svenskt Med Koncern				
Nca Facility Services Ab	412	312	100	32%
Eltel Networks Infranet Ab	394	314	80	25%
Miab/Nca Facility Services Ab	337	0	337	-
Nordnet Bank Ab	312	212	100	47%
Sportamore Ab (Publ)	187	0	187	-
Privat Svenskt Utan Koncern				
Brommageriatriken Ab	487	337	150	45%
Retail24 Sweden 2015 Ab	212	0	212	-
Sällskapet Vänner Till Pauvres Honteux	209	208	1	0%
Stiftelsen Kristofferskolan	162	87	75	86%
Statligt				
Försäkringskassan	237	87	150	172%
Swedavia Ab	212	212	0	0%
Postnord Sverige Ab	87	108	-21	-19%
Systembolaget Aktiebolag	39	54	-15	-28%
Styrelsen För Ackreditering Och Teknisk Kontroll	30	0	30	-
Utländska				
Capgemini Sverige Ab	587	637	-50	-8%
Mathem I Sverige Ab	262	0	262	-
L'Oréal Sverige Ab	237	237	0	0%
Arriva Sverige Aktiebolag	237	0	237	-
Din Bil Sverige Ab	187	137	50	36%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Kungsholmen

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	5 418	4 484	934	21%
Bostadsförmedlingen I Stockholm Ab	112	62	50	81%
Storstockholms Brandförsvär	37	39	-2	-5%
Arbetarebostadsfonden T Minne Av Den 9 Febr 1853	14	13	1	8%
Stiftelsen Hotellhem I Stockholm	14	3	11	367%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	2 356	2 023	333	16%
S:T Eriks Ögonsjukhus Ab	412	312	100	32%
Folktandvården Stockholms Län Ab	78	91	-13	-14%
Ab Stockholms Läns Landstings Internfinans	7	7	0	0%
Mälardalstrafik Mälars Aktiebolag	6	0	6	-
Privat Svenskt Med Koncern				
Skanska Sverige Ab	2 751	30	2 721	9070%
Securitas Sverige Aktiebolag	2 187	1 687	500	30%
Swedbank Ab	1 318	889	429	48%
Livförsäkringsbolaget Skandia, Ömsesidigt	837	0	837	-
Octapharma Ab	687	587	100	17%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Stiftelsen Stockholms Sjukhem	587	387	200	52%
Bonnier News Ab	337	0	337	-
Städgladen Aktiebolag	137	0	137	-
Akademikerförbundet Ssr	112	87	25	29%
Statligt				
Polismyndigheten	3 630	3 459	171	5%
Socialstyrelsen	649	636	13	2%
Statens Skolverk	562	324	238	73%
Kriminalvården	524	524	0	0%
Arbetsmiljöverket (Av)	349	249	100	40%
Utländska				
Capio S:T Görans Sjukhus Ab	1 987	1 519	468	31%
Adecco Student Ab	1 487	362	1 125	311%
Mtr Pendeltågen Ab	1 212	0	1 212	-
Avarn Security Services Ab	1 087	1 137	-50	-4%
Fazer Bageri Ab	912	13	899	6915%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Norrmalm

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	2 342	2 864	-522	-18%
Stockholms Stadsteater Aktiebolag	612	412	200	49%
Aktiebolaget Stokab	87	87	0	0%
Storstockholms Brandförsvär	62	137	-75	-55%
Invest Stockholm Business Region Ab	33	14	19	136%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	1 458	672	786	117%
Folktandvården Stockholms Län Ab	244	237	7	3%
Stockholms Konserthusstiftelse	212	187	25	13%
Ambulanssjukvården I Storstockholm Aktiebolag	62	75	-13	-17%
Skärgårdsstiftelsen I Stockholms Län	62	62	0	0%
Privat Svenskt Med Koncern				
Nordea Bank Ab	4 165	2 482	1 683	68%
Skandinaviska Enskilda Banken Ab	3 580	3 130	450	14%
H & M Hennes & Mauritz Gbc Ab	2 837	937	1 900	203%
Brukarkooperativet Jag Serviceaktiebolag	2 062	1 262	800	63%
Svenska Handelsbanken Ab	1 638	1 666	-28	-2%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Tornado Aktiebolag	476	445	31	7%
Assistans I Balans I Sverige Ab	412	0	412	-
Fora Ab	262	162	100	62%
Advokatfirman Vinge Stockholm Ab	262	262	0	0%
Bonliva Ab	237	0	237	-
Statligt				
Regeringskansliet	4 769	4 255	514	12%
Arbetsförmedlingen	1 656	499	1 157	232%
Sj Ab	1 049	1 061	-12	-1%
Kungliga Operan Aktiebolag	712	712	0	-
Systembolaget Aktiebolag	469	299	170	57%
Utländska				
Ernst & Young Aktiebolag	1 287	812	475	58%
Spotify Ab	961	0	961	-
Hcl Technologies Sweden Ab	887	0	887	-
Scandic Hotels Aktiebolag	853	332	521	157%
Manpower Aktiebolag	812	1 712	-900	-53%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Östermalm

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	1 830	2 219	-389	-18%
Stockholms Hamn Aktiebolag	170	137	33	24%
Stiftelsen Stockholm International Water Institute	62	0	62	-
Storstockholms Brandförsvär	37	39	-2	-5%
Värmdö Kommun	7	0	7	-
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	183	190	-7	-4%
Folkandvården Stockholms Län Ab	32	29	3	10%
Privat Svenskt Med Koncern				
Assistans För Dig I Sverige Ab	987	0	987	-
Svenska Handelsbanken Ab	926	926	0	0%
Länsförsäkringar Ab (Publ)	712	487	225	46%
Inspira Aktiebolag	637	137	500	365%
Tv4 Aktiebolag	512	637	-125	-20%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Aktiebolaget Stockholms Spårvägar	187	13	174	1338%
Zensum Ab	162	0	162	-
Smart Assistans Sverige Ab	137	0	137	-
Almega Aktiebolag	137	112	25	22%
Statligt				
Stockholms Universitet	5 203	4 285	918	21%
Kungliga Tekniska Högskolan	3 474	2 899	575	20%
Försvarmakten	2 888	3 473	-585	-17%
Sveriges Television Aktiebolag	1 612	1 662	-50	-3%
Försvarets Materielverk	1 326	1 112	214	19%
Utländska				
Tieto Sweden Ab	1 037	1 312	-275	-21%
Ab Fortum Värme Samägt Med Stockholms Stad	424	461	-37	-8%
Scandic Hotels Aktiebolag	348	323	25	8%
Arriva Sverige Aktiebolag	337	0	337	-
Nasdaq Technology Ab	312	412	-100	-24%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Södermalm

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	5 871	5 733	138	2%
Sveriges Kommuner Och Landsting	437	437	0	0%
Aktiebolaget Stockholmshem	212	187	25	13%
Aktiebolaget Familjebostäder	137	137	0	0%
Stiftelsen Hotellhem I Stockholm	92	41	51	124%
Landsting				
Södersjukhuset Aktiebolag	5 626	5 009	617	12%
Stockholms Läns Landsting	1 450	1 770	-320	-18%
Locum Aktiebolag	312	212	100	47%
Folktandvården Stockholms Län Ab	204	90	114	127%
Inera Ab	187	112	75	67%
Privat Svenskt Med Koncern				
Folksam Ömsesidig Sakförsäkring	1 287	1 762	-475	-27%
Hemfrid I Sverige Ab	1 137	662	475	72%
Ersta Diakonisällskap	794	674	120	18%
Folksam Ömsesidig Livförsäkring	562	212	350	165%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Svenska Röda Korsets Centralstyrelse	212	199	13	7%
Bambi Ekonomisk Förening	187	0	187	-
Stiftelsen Borgerskaps Enkehus Och Gubbhus	162	162	0	0%
Collectum Ab	137	0	137	-
Atlas Assistans Ab	137	0	137	-
Bjerring Ab	137	28	109	389%
Statligt				
Riksdagsförvaltningen	987	987	0	0%
Sveriges Domstolar	798	804	-6	-1%
Polismyndigheten	439	421	18	4%
Pensionsmyndigheten	312	287	25	9%
Tillväxtverket	212	187	25	13%
Utländska				
Telenor Sverige Aktiebolag	813	887	-74	-8%
Ea Digital Illusions Ce Ab	712	262	450	172%
Keolis Sverige Ab	637	612	25	4%
Solreneriet Ab	487	337	150	45%
Tui Sverige Ab	462	587	-125	-21%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Enskede-Årsta-Vantör

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	5 281	4 214	1 067	25%
Värmdö Kommun	137	162	-25	-15%
Aktiebolaget Familjebostäder	87	31	56	181%
Stockholms Stads Parkerings Aktiebolag	62	0	62	-
Aktiebolaget Svenska Bostäder	62	0	62	-
Stockholm Vatten Ab	62	0	62	-
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	331	308	23	7%
Ambulanssjukvården I Storstockholm Aktiebolag	87	62	25	40%
Folktandvården Stockholms Län Ab	64	42	22	52%
Privat Svenskt Med Koncern				
Uniflex Sverige Ab	862	962	-100	-10%
Bilda Personalmäklarna I Stockholm Ab	237	0	237	-
Attendo Individ Och Familj Ab	201	0	201	-
Ineko Ab	187	87	100	115%
Brand Impact Sweden Ab	187	137	50	36%
Privat Svenskt Utan Koncern				
New Life Assistans Aktiebolag	187	0	187	-
Stagefright Ab	137	0	137	-
Lövholmens Hemtjänst Ab	137	0	137	-
Allians Assistans Ab	112	29	83	286%
Statligt				
Postnord Sverige Ab	894	1 320	-426	-32%
Arbetsförmedlingen	212	135	77	57%
Försäkringskassan	187	0	187	-
Polismyndigheten	112	119	-7	-6%
Myndigheten För Tillgängliga Medier	112	87	25	29%
Utländska				
Wsp Sverige Ab	1 112	487	625	128%
Mtr Tunnelbanan Ab	862	551	311	56%
Capio Geriatrik Ab	637	487	150	31%
Menigo Foodservice Ab	324	312	12	4%
Martin & Servera Aktiebolag	287	32	255	797%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Skarpnäck

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	2 359	2 040	319	16%
Aktiebolaget Stockholmshem	31	31	0	0%
Aktiebolaget Vårlyjus	9	0	9	0%
Stiftelsen Hotellhem I Stockholm	8	0	8	0%
Landsting				
Folktandvården Stockholms Län Ab	32	29	3	10%
Stockholms Läns Landsting	16	17	-1	-6%
Privat Svenskt Med Koncern				
Attendo Lss Ab	300	0	300	0%
Pmi Clean Ab	162	237	-75	-32%
Bonzi Personligt Stöd Ab	162	0	162	0%
Vardaga Medihem Ab	137	137	0	0%
Dafo Brand Aktiebolag	137	87	50	57%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Föreningen Judiska Hemmet	137	112	25	22%
Inmotion Technologies Ab	87	0	87	0%
Hagman & Hübinette Måleri Aktiebolag	87	62	25	40%
Björkhagens Hemtjänst Ab	62	0	62	0%
Skurgubben Städservice Ab	62	0	62	0%
Nova Omsorg Ab	62	0	62	0%
Statligt				
Postnord Sverige Ab	32	31	1	3%
Apoteket Ab	7	7	0	0%
Utländska				
Anicura Stockholms Regiondjursjukhus Ab	187	112	75	67%
Nordomatic Aktiebolag	87	28	59	211%
Svensk Markservice Aktiebolag	62	29	33	114%
Hammarby Förskolor Ab	55	42	13	31%
Sigma-Aldrich Sweden Aktiebolag	38	36	2	6%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Farsta

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	3 316	2 746	570	21%
Storstockholms Brandförsvär	37	39	-2	-5%
Stiftelsen Hotellhem I Stockholm	16	3	13	433%
Aktiebolaget Vårlyus	7	12	-5	-42%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	248	246	2	1%
Folktandvården Stockholms Län Ab	70	64	6	9%
Södersjukhuset Aktiebolag	14	14	0	0%
Privat Svenskt Med Koncern				
Stiftelsen Stora Sköndal	312	512	-200	-39%
Isko Ab	187	0	187	-
Attendo Sverige Ab	172	121	51	42%
Telia Carrier Ab	162	126	36	29%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Stil Assistans Ab	812	0	812	-
Stiftelsen Martinskolan Söders Waldorfskola	127	86	41	48%
Vyputten Ab	87	0	87	-
Stockholms Städsystem Aktiebolag	87	137	-50	-36%
Statligt				
Polismyndigheten	137	137	0	0%
Samhall Aktiebolag	62	0	62	-
Postnord Sverige Ab	32	31	1	3%
Trafikverket	15	13	2	15%
Systembolaget Aktiebolag	14	27	-13	-48%
Utländska				
Keolis Sverige Ab	412	0	412	-
Pysslingen Förskolor Och Skolor Ab	92	0	92	-
Aga Gas Aktiebolag	87	0	87	-
Capio Primärvård Ab	83	68	15	22%
Norlandia Förskolor Ab	76	0	76	-

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Älvsjö

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	1 479	1 411	68	5%
Stockholmsmässan Aktiebolag	312	337	-25	-7%
Storstockholms Brandförsvär	37	39	-2	-5%
Aktiebolaget Stockholmshem	31	31	0	0%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	466	441	25	6%
Privat Svenskt Med Koncern				
Omsorgshuset I Stockholm Ab	612	287	325	113%
Attendo Sverige Ab	211	158	53	34%
Sundsvalls Expressbyrå Aktiebolag	137	62	75	121%
Mässrestauranger Aktiebolag	137	162	-25	-15%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Emtrain Ab	87	0	87	-
Efmab I Stockholm Ab	62	29	33	114%
Metapontum Ab	62	34	28	82%
Grillspaden Ab	58	30	28	93%
Studieförbundet Bilda - För Kyrka Och Samhälle	34	29	5	17%
Statligt				
Försäkringskassan	112	0	112	-
Postnord Sverige Ab	32	31	1	3%
Apoteket Ab	3	7	-4	-57%
Milmanda Ab	2	2	0	0%
Utländska				
Renonorden Ab	175	0	175	-
Bosch Rexroth Ab	162	0	162	-
O. Kavli Aktiebolag	137	112	25	22%
Pysslingen Förskolor Och Skolor Ab	96	34	62	182%
Rexel Sverige Ab	93	35	58	166%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Hägersten-Liljeholmen

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	4 276	3 078	1 198	39%
Skolfastigheter I Stockholm Aktiebolag Sisab	187	162	25	15%
Stiftelsen Hotellhem I Stockholm	8	8	0	0%
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	476	506	-30	-6%
Folkvandvården Stockholms Län Ab	78	35	43	123%
Medicarrier Aktiebolag	2	0	2	-
Privat Svenskt Med Koncern				
H & M Hennes & Mauritz Gbc Ab	1 349	30	1 319	4397%
Pressen Morgontjänst Kommanditbolag	1 137	0	1 137	-
Bankgirocentralen Bgc Aktiebolag	262	0	262	-
Coop Butiker & Stormarknader Ab	261	248	13	5%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Sbp I Sverige Ab	237	62	175	282%
Läkare Utan Gränser	137	0	137	-
Winab Företagsservice Ab	137	0	137	-
Stadsmissionens Skolstiftelse	130	62	68	110%
Statligt				
Försäkringskassan	1 312	0	1 312	-
Samhall Aktiebolag	844	0	844	-
Polismyndigheten	387	337	50	15%
Konstfack	187	187	0	0%
Postnord Sverige Ab	121	121	0	0%
Utländska				
Iss Facility Services Ab	1 712	2 337	-625	-27%
Nokas Security Ab	1 012	0	1 012	-
Mtr Tunnelbanan Ab	737	495	242	49%
Strukton Rail Aktiebolag	537	0	537	-
Keolis Sverige Ab	462	699	-237	-34%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

Skärholmen

De 5 största arbetsgivarna per ägarkategori, kv3 2017

	Antal anställda		Förändring 2017-2010	
	2017	2010	antal	%
<i>Arbetsgivare</i>				
Kommunalt				
Stockholms Kommun	2 406	2 124	282	13%
Aktiebolaget Världus	34	52	-18	-35%
Aktiebolaget Stockholmshem	31	31	0	0%
Stiftelsen Hotellhem I Stockholm	11	0	11	-
Landsting				
Stockholms Läns Landsting	291	299	-8	-3%
Folkandvården Stockholms Län Ab	32	29	3	10%
Privat Svenskt Med Koncern				
Rtfl Care Ab	312	0	312	-
Marja Witt Vikarieförmedlingen Ab	212	0	212	-
Västerholms Friskola Ab	137	87	50	57%
Scanreco Ab	112	0	112	-
Bygg Och Stådspecialisten I Stockholm Ab	112	29	83	286%
Privat Svenskt Utan Koncern				
Simh Ab	162	0	162	-
Olle Lind Golv Aktiebolag	87	0	87	-
Statligt				
Polismyndigheten	112	112	0	0%
Arbetsförmedlingen	62	35	27	77%
Apoteket Ab	20	47	-27	-57%
Systembolaget Aktiebolag	14	15	-1	-7%
Utländska				
Danx Ab	62	2	60	3000%
Thyssenkrupp Elevator Sverige Ab	62	0	62	-
Metos Storkök Aktiebolag	33	14	19	136%

Not: färre än 5 arbetsgivare för en ägarkategori innebär att samtliga arbetsgivare listas

